

Utlåtande 2013:76 RI (Dnr 310-120/2012)

Framtidsbild för Kista Science City – Vision och strategi 2010-2020 Uppdatering

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Vision och strategi 2010-2020 för Kista Science City, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.
2. Inriktningen för stadens framtida insatser i området godkänns med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.
3. Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknadsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ska inom respektive ansvarsområde stödja att framtidsbilden förverkligas.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge Stockholm Business Region AB i uppdrag att stödja att framtidsbilden förverkligas inom sitt ansvarsområde.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Kista Science City är ett av de främsta klustren i världen för informations- och kommunikationsteknologi (ICT). En uppdatering av visionen för Kista Science City har arbetats fram. Ärendet behandlar det förslag ” Vision och strategi 2010-2020 för Kista Science City” (bilaga 2 till utlåtandet) som utarbetats för att aktualisera visionen för kommande tioårsperiod.

Uppdateringen av visionen är framtagen på uppdrag av styrelsen för Stiftelsen Electrum. Arbetet har genomförts av Stiftelsen Electrum och dess dotterbolag Kista Science City AB i nära samverkan med Stockholm Business Region AB.

Arbetet med att uppdatera visionen inleddes med en kartläggning av visionen för 2000-2010. Därefter påbörjades arbetet med att ta fram underlagsmaterial och fakta för att göra visionen relevant för ett nytt decennium. Som utgångspunkt för arbetet finns således kartläggningen. Ett antal intervjustudier och workshops har genomförts med relevanta aktörer. Inledningsvis hölls även en workshop där bland annat ledningarna för berörda förvaltningar i Stockholms stad deltog.

Visionsarbetet har skett i dialog med företrädare för näringslivet, forskningen, akademien, berörda förvaltningar inom Stockholms stad och andra aktörer. Handlingsplanerna i form av checklistor har utarbetats i samråd med strategiråd, fastighetsägarföreningen, företagsgruppen och andra berörda. Eftersom det i första hand handlar om en uppdatering av den befintliga framtidsvisionen så har bedömningen varit att dialogsamverkan i en mindre omfattning varit tillräcklig jämfört med vad som krävs vid ett helt nytt visionsarbete.

Utifrån det förslag som i den process skrevs fram har en bred remissrunda gjorts, inbegripande även kommuner som angränsar och därmed påverkas av Kista Science Citys arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region AB, Stockholms Handelskammare, Järfälla kommun, Solna stad, Sollentuna kommun och Sundbyberg stad.

Arbetsmarknadsnämnden delar stadsledningskontorets bedömningar om fortsatta utvecklingssatsningar, men vill särskilt lyfta fram satsningar på samverkan mellan skolor på alla nivåer i området och det lokala näringslivet.

Exploateringsnämnden konstaterar att stora delar av strukturplanen för Kista Science Citys föreslagna gatuutbyggnad har genomförts, men att det är angeläget att ombyggnad av Torshamnsgatan kommer på plats innan nya trafikplatsen vid E18 färdigställs.

Kulturnämnden anser att visionen för Kista Science City pekar på en internationellt ledande miljö med forskning, utbildning och entreprenörskap. Vi-

sionen bygger på en nära, uttalad samverkan mellan Stockholms stad, näringsliv och akademi.

Stadsbyggnadsnämnden vill i likhet med stadsledningskontoret poängtera vikten av ett regionalt perspektiv på stadsutvecklingen, med Kista som nav i ett område som innefattar närliggande kommuner, norra Järva m.m.

Trafik- och renhållningsnämnden lyfter fram det diskuterade regionalstågsstoppet i Barkarby, och hur viktigt det är att lösa frågan om hur en spårbunden förbindelse mellan Barkarby och Kista ska vara beskaffad om detta stopp kommer till stånd.

Utbildningsnämnden konstaterar att samarbete mellan grundskola, gymnasium, universitet och näringsliv bör främjas och ges hög prioritet hos berörda delar av den kommunala organisationen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd konstaterar att Kista är ett starkt varumärke för Stockholm och en modell för hur ytterstäderna kan lyftas.

Stockholms Stadshus AB anser att utvecklingen i Kista och föreslagen förstärkning av kopplingarna till Järvafältet med omgivande områden är mycket viktig. Stadens bostadsbolag är starkt involverade i stadens Järvalyft och genomför under perioden 2010-2020 mycket omfattande upprustningsåtgärder och stadsutvecklingsprojekt i omgivande bostadsområden. Utvecklingen i Kista är betydelsefull för effekten av dessa satsningar och vice versa. Ökad attraktivitet och trygghet i omgivande områden ger ännu bättre förutsättningar för Kistas företag att kunna utnyttja den gemensamma infrastrukturen som kommunikationer, grönområden, promenadstråk m.m. på ett önskvärt sätt. Stockholms Stadshus AB konstaterar att framtidsbilden skulle tydligare kunna peka på vilka segment inom ICT som bedöms vara av särskild stor vikt för områdets fortsatta utveckling. Stockholms Stadshus AB ser positivt på förslaget till Vision 2010-2020 för Kista Science City och konstaterar att utvecklingen i Kista kan bidra till att staden når mål i övriga delar av staden, såsom exempelvis att nya arbetsplatser tillkommer i söderort.

Stockholms handelskammare anser att arbetet med den uppdaterade visionen på ett bra sätt både visar på vad som åstadkommit och fångar upp de utmaningar och utvecklingsområden som finns framöver.

Järfälla kommun vill särskilt peka på Järfällas möjlighet att bidra med attraktiva bostäder i näraliggande Barkarbystaden och vikten av goda kollektivtrafikförbindelser mellan de regionala stadskärnorna Barkarby-Jakobsberg och Kista-Sollentuna-Häggvik.

Solna stad ser gärna att staden kan hitta former för samverkan med Stiftelsen Electrum i Kista för att utveckla arbetet med gemensamma näringslivsfrågor.

Sollentuna kommun efterlyser fler illustrationer och bilder för att underlätta förståelse av visionen.

Sundbyberg stad anser att visionen av utvecklingen av Kista Science City är positiv utifrån Sundbybergs stads perspektiv. Närheten med goda kommunikationer och cykel- och gångavstånd mellan berörda områden innebär att framtidsbilden för Kista Science City är av stort intresse för Sundbyberg.

Mina synpunkter

Stockholm är idag en modern huvudstad i teknologins framkant, med hög livskvalitet och en allt växande befolkning. Kista Science City har varit och kommer fortsatt att vara en mycket betydelsefull motor i detta.

Framtidsbild Kista Science City var en process som startade år 1999 och ledde fram till en gemensam framtidsbild, Vision 2000, med ambitionen att skapa en universitets- och vetenskapsstad mellan Stockholm och Uppsala. Det är tydligt idag att framtidsbilden varit viktig för mycket av utvecklingen i området sedan dess. Infrastrukturen har påtagligt förbättrats samtidigt som fastighetsinvesteringarna i Kista varit betydande. Kista Science Tower, Victoria Tower, NOD-huset och Sprickan är några exempel på spännande arkitektur i området. Under perioden 2000-2010 har Kista uppvisat en mycket starkt ökning av sysselsatta, en dubbelt så hög ökning som i övriga Stockholm under samma period. I dag har drygt 70 000 personer sin arbetsplats i Kista, vilket är en ökning med ca 20 procent sedan år 2000.

Den förbättrade infrastrukturen i området och inte minst den kommande Tvärbanan skapar en tydlig regional kärna där flera kommuner samverkar för att utveckla Kista Science City. Sambandet Helenelund i Sollentuna med spår-förbindelser genom Kista, Sollentuna mot Bromma City Airport ger helt nya förutsättningar i den delen av regionen.

Drygt tio år efter Vision 2000 är Kista Science City det största ICT-klustret i Europa och ett av de fem främsta i världen. Regionen är beroende av en fortsatt stark och positiv utveckling av Kista Science City. I Vision 2000 är många av målen uppnådda och det har därför varit naturligt att arbeta fram en ny vision för området.

Den uppdaterade visionen för perioden fram till år 2020 är framtagen på uppdrag av Stiftelsen Electrum i nära samverkan med Stockholm Business Region AB. Visionen har tagits fram i samarbete med näringslivet, forskningen, akademien, staden och omgivande kommuner. Visionen identifierar fyra insatsområden; dynamiskt näringsliv, levande miljö, utbildning och vetenskaplig miljö samt god infrastruktur.

Även om utvecklingen de senaste tio åren varit mycket positiv, finns fortfarande utmaningar där insatser krävs. Omvärldens bild av Kista som globalt ledande stämmer inte alltid med hur stockholmarna uppfattar området. Även sådant som upplevd trygghet och attraktiva mötesplatser kräver insatser för att målet ska kunna nås. Det är angeläget att den starka utvecklingskraft som finns i Kista i väsentligt ökad utsträckning kommer andra stadsdelar kring Järvafältet till del.

I det fortsatta arbetet blir det angeläget att fortsätta bygga en tät och attraktiv stad där utbildning, kultur och stadsliv hjälper till att ytterligare förstärka Kistas ställning som en världsledande Science City. Användandet av ICT är en av de grundläggande beståndsdelarna för att utveckla en långsiktigt hållbar stad.

För att klara våra högt ställda klimatmål och stärka Stockholms konkurrenskraft är det viktigt att koppla ihop ICT-kompetensen i Kista Science City med Stockholms hållbara stadsbyggande och en god miljö. ICT-lösningar är grunden i framtidens smarta städer och kan även underlätta stadens arbete med såväl energifrågor som luftkvalitetsfrågor.

Det är också angeläget att stärka perspektivet grund- och gymnasieskola i det fortsatta arbetet med visionen. För att attrahera fler elever till skolorna i Kista krävs ett fortsatt arbete med att stärka skolornas attraktivitet. Ett exempel på detta är arbetet med ”Stockholm Science & Innovation School Kista” som startar hösten 2013, och som är ett samverkansprojekt mellan staden och en rad större företag verksamma i Kista.

Den checklista som finns med bland bilagorna i ärendet är endast en lista över aktiviteter som Kista Science City kan använda i sin verksamhetsplan för att nå de överordnade målen i visionen och strategin, och ska inte ses som en lista över åtgärder som alla ska genomföras på en gång. Konkreta åtgärder tydligt kopplade till en vision är en framgångsfaktor. När det gäller indikatorerna bör förtydligas att den generella utvecklingen mäts varje år, men respektive utvecklingsområden följs upp med längre intervaller. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och arbetsmarknadsnämndens remissvar.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Kista Science City – Vision och strategi 2010-2020
3. Handlingsplaner för visionens utvecklingsområden.
4. Kista Science City – arbetet med att förverkliga en vision

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Roger Mogert och Tomas Rudin (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Att visionen kompletteras med målsättningar kring synergieffekter i Järvaområdet.
2. Utöver detta anföras

Förra veckans händelser i Stockholms ytterstad har väckt en mängd frågor och adresserat flera centrala samhällsutmaningar. Bland annat har de ökande klyftorna i samhället och Stockholm förtydligats. I vår stad finns mycket stora skillnader mellan stadsdelar och stockholmare. I vissa delar av staden går så gott som samtliga nior ut med gymnasiebehörighet medan det i andra är runt 30 procent som inte är behöriga. I några stadsdelar arbetar en mycket hög andel av befolkningen och i andra är andelen förvärvsarbetande mindre än hälften. Några av de delar av staden där arbetslösheten är högst, inkomsterna lägst och där de unga har svårast att klara sig igenom skolan ligger runt Järvafältet.

Samtidigt finns runt hörnet ett av världens främsta ICT-kuster vilket lockar arbetskraft, investeringar och besökare från hela världen till Kista och Stockholm. Att staden fortsättningsvis har höga ambitioner för Kista Science Citys framtida utveckling är viktigt. Utvecklingen i Kista har bidragit till Stockholms internationella konkurrenskraft och har haft en positiv inverkan på hela staden och områdena runt Järva. Dock anser vi att Kista Science City har en samhällsviktig roll att spela specifikt för utvecklingen runt Järva och att ambitioner kring detta bör uttryckas tydligare än vad som är fallet i den förslagna visionen.

Socialdemokraterna har bland annat i Arbetsmarknadsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd framfört att Kista Science City bör ta ett ökat ansvar för området. Vi vill bland annat se ett strukturerat arbete för att erbjuda möjligheter till sommarjobb och anställningar för unga i området. Vi vill också ge mindre lokala företag möjlighet att etablera sig i området. Vidare är det av central vikt att stärka infrastrukturen i området. I dag saknas bra kopplingar mellan Kista och övriga Järva. För att skapa underlag för företagande, arbetspendling och utbyte måste det finnas smidiga kommunikationer.

Vi delar stora delar av visionens innehåll och målsättningar. Däremot anser vi att visionen ska kompletteras med målsättningar kring vilka synergieffekter vi vill och tror kan uppstå genom tätare strategisk samordning runtomkring Järva. I synnerhet gäller detta lokalt småföretagande, ungdomars möjlighet till utbildning och arbete. Detta saknas i visionen i dag och vill att mål och aktiviteter inkorporeras i visionen.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Att delvis bifalla förslag till beslut
2. Att anföra följande

Av statusrapporten från 2009 framgår att det krävs fler konkreta projekt mellan företagare i området och arbetslösa ungdomar för att nå visionen om att öka sysselsättningen bland boende i Järvaområdet.

I den vision och strategi som nu ligger för beslut saknar vi den del som handlar om att integrera Kista Science City med Järvaområdet som en väg till ett socialt hållbart Järva. Det saknas vision, delmål, strategier, handling och indikatorer för hur sysselsättningen ska öka bland boende i Järvaområdet. Något vi tycker är mycket olyckligt. Vi föreslår därför att detta införs i framtidsbilden för Kista Science City.

Ett sätt att nå målet om fler sysselsatta i Järvaområdet är att uppdra till arbetsmarknadsförvaltningen att utveckla ett samarbete med Stiftelsen Electrum och samarbete med stora och medelstora företag verksamma i Kista Science City för att delvis kunna försörja behovet av arbetskraft från lokalbefolkningen i Järvaområdet. På detta sätt kan företagen i ICT klustret i Kista ta ett större socialt ansvar för det område de verkar i.

Vidare kan arbetsmarknadsförvaltningen verka för att, tillsammans med Stiftelsen Electrum och verksamma företag i Kista, få fler företag i Kista att ta emot sommararbetande ungdomar. Då erbjuds ungdomar ett socialt nätverk som många unga i Järva saknar idag.

Utvecklingsområdet God infrastrukturens två delmål är bra. Men vi tycker man missar på målet om bra kommunikationer när man hänvisar till nya motorvägar som en del av strategin. Kista ligger bra till ur kollektivtrafiksynpunkt, men behöver kompletteras med ytterligare kollektivtrafik i form av en tunnelbana från Kista till Barkarby. Det skulle underlätta för dem som arbetspendlar från Mälardalen. Vidare kommer även tvärbansans sträckning till Kista underlätta för miljövänliga kommunikationer och ett hållbart Stockholm och Järvaområde.

Det som byggs upp kring Norra Järvaområdet är ett omfattande trafiklandskap som tar stora värdefulla markytor i anspråk och som är helt anpassat efter bilen. Visionen om promenadstaden är långt borta i detta område. Istället byggs området in i ett bilberoende med rejäla barriäreffekter som resultat. Förbifart Stockholm är inte ett klimatsmart projekt, det löser inte heller situationen för de som bor i Järvaområdet. Förbifarten leder till ökad trafik, till ytterligare barriärer i landskapet och gör att pengarna från trängselavgifterna är upplåsta i minst 40 år framöver. De pengar som satsas i förbifarten bör istället satsas på en utbyggd kollektivtrafik i enlighet med resultatet av folkomröstningen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Vision och strategi 2010-2020 för Kista Science City, bilaga 2 till utlåtandet, godkänns med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.
2. Inriktningen för stadens framtida insatser i området godkänns med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.
3. Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälso-skyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknadsnämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ska inom respektive ansvarsområde stödja att framtidsbilden förverkligas.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge Stockholm Business Region AB i uppdrag att stödja att framtidsbilden förverkligas inom sitt ansvarsområde.

Stockholm den 29 maj 2013

På kommunstyrelsens vägnar:

STEN NORDIN

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Tomas Rudin, Olle Burell och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. Återremittera ärendet
2. Ta fram en specifik plan för hur redan boende på Järvafältet ska kunna integreras i planerna i första hand gällande utbildning, arbete och kultur.
3. Ta fram en specifik plan för hur närmandet mellan befintlig utbildning på Järvafältet och Kista Science City tydligare ska integreras i planerna
4. Återkomma med en specifik plan för hur närmandet mellan jobbtorg och företag tydligare ska integreras i planerna

5. Specificera vilket kulturutbud som åsyftas i ärendet
6. Samt att därutöver anföra

Den borgerliga majoriteten presenterar en storstilad vision för Kista Science City. Kista är en viktig "kärna" i Stockholmsområdet och staden har anvisat mark och ansvarat för infrastruktur såsom utbyggnad av vägar.

Vi anser att en utveckling av Kista Science City inte enbart kan bestå av utbyggnad av bostäder, företag och kommersiella verksamheter. Även lokal demokrati, kultur, verksamhet för barn och ungdomar, idrott och andra viktiga verksamheter måste rymmas i Kista om visionen ska bli verklighet. Tyvärr finns inga sådana större satsningar. Vi vill också understryka att sådana satsningar inte får ske på bekostnad av att man utarmar de närliggande stadsdelarna Akalla och Husby och flyttar kulturella verksamheter därifrån till Kista.

Det är bra att Stockholm ligger i framkant när det gäller forskning inom IT och kommunikation. Samverkan med forskningsvärlden är alltid av godo. Men i ärendet finns ett språk som förvillar. Visionerna skrivs fram med ett (reklam) språk som är svårt att tränga igenom. Det gör inte ärendet rättvist vilket är synd för visionen är så oerhört viktigt för norra Stockholm.

I WSP:s slutrapport från 2009 finns det en mer jordnära beskrivning av verkligheten. Utvecklingen verkar helt ha stannat av på vissa områden. Målen och visionerna har krockat med verkligheten. Att visionen "Att erbjuda forskning och utbildning inom hela IT-områdets bredd" inte har nåtts borde kanske framgå även i texten från stadsledningskontoret. När det gäller de starka skrivningarna om kultur finns det idag ingen tydlig bild av vad som avses och hur planerna ska förverkligas.

Det viktigaste är förstås hur den befintliga strukturen av skolor, jobbtorg etc. ska komma in i ärendet. Hur ska barn och ungdomar inspireras att ta sig igenom grundskola och gymnasium? Hur ska de få förebilder och förutsättningar? Det saknas en trovärdig vision för det, en plan som är verklighetsnära.

ÄRENDET

I början av 2000-talet gick näringslivet, akademien och Stockholms stad samman kring en gemensam vision för att skapa Kista Science City. Visionen involverade även Kistas omgivande kommuner Sollentuna, Sundbyberg, Solna och Järfälla. Idag – tio år senare – är Kista Science City ett av de främsta klustren i världen för informations- och kommunikationsteknologi (ICT). Här finns en hög koncentration av ett kunskapsintensivt näringsliv med hög internationell närvaro, spets inom forskning och utbildning i en expansiv stadsmiljö. Speciellt för Kista Science City är den nära och uttalade samverkan mellan näringsliv, Stockholms stad, akademi och forskning – en samverkan som bidrar till tillväxt och kvalitet. Speciellt är också de korta avstånden. I Kista är det i princip gångavstånd mellan företag, universitet, forskningsinstitut och service samt tunnelbana och pendeltåg. Ledordet för Kista Science City, samt nyckeln till framgång, är samverkan. Samverkan mellan näringslivet, högskolan, forskningsinstitutioner och staden samt med omgivande kommuner.

Kista Science City är den viktigaste tillväxtmotorn i Stockholmsregionen med cirka 69 000 människor som arbetspendlar och cirka 114 000 boende - enligt den senaste mätning som utrednings- och statistikkontoret gjort i början av år 2011. Idag arbetar över 32 000 människor i kärnan av Kista Science City. Här finns drygt 1000 forskare knutna till forskningsinstitutionerna. Nära 6 000 studenter studerar vid de högre utbildningar som ges vid Tekniska Högskolan och Stockholms universitet i Kista, i huvudsak utbildningar inom ICT samt data- och systemvetenskap. I Kista-regionen som helhet finns cirka 8 500 företag varav cirka 1 100 inom ICT. En tredjedel av dessa företag är s.k. mikroföretag, dvs. företag som saknar eller endast har en anställd. En hög andel mikroföretag kan betraktas som ett mått på hög entreprenörsanda. Störst antal företag finns inom branscherna Finans/Juridik/Ekonomi och handel. Antalet anställda är däremot flest i ICT-branschen. Ericsson och IBM är de största arbetsgivarna med cirka 10 000 respektive 2 500 anställda. Ericsson expanderar i Kista med ytterligare 3 000 anställda fram till år 2012. IBM har precis flyttat hit knappt 500 personer från innerstaden. Utvecklingen i Kista Science City kan beskrivas som stabilt växande. Värt att notera är att även under finanskrisen år 2009 ökade antalet företag i Kista med 4 % samtidigt som sysselsättningsgraden ökade med 1,5 % (*Källa: USK*).

Kista Science City har en hög attraktionskraft internationellt. Något som bland annat tar sig uttryck i de cirka 200 internationella besök som kommer till Kista varje år för att ta del av historien om hur Kista Science City utvecklats.

Sammanfattningsvis brukar besökare uppfatta tätheten och samverkan som unik.

I Kista finns ett av Nordens största shoppingcentra – Kista Galleria med drygt 17 miljoner besökare per år. Till det kommer Kistamässan som hade cirka 300 000 besökare förra året.

Organisation

För att genomföra visionen finns Stiftelsen Electrum med dess två helägda dotterbolag Kista Science City AB (KSC AB) och Stockholm Innovation & Growth AB (Sting AB). Stiftelsen Electrum bildades 1986 efter ett beslut i kommunfullmäktige. Syftet är att stödja tillväxt i Kista och Stockholmsregionen. I styrelsen för Electrum finns bl.a. stadens finansborgarråd, stadens trafik- och arbetsmarknadsborgarråd, företrädare för Ericsson och IBM, rektorn för KTH, prefekten för data- och systemvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet, dekanen för ICT-skolan vid KTH, VD:n för ett av de större fastighetsbolagen i Kista, VD:n för Swedish ICT Research, VD:n för Stockholm Business Region AB samt företrädare för entreprenörsföretag.

KSC AB bildades i samband med att framtidsbilden för Kista Science City antogs. Bolaget är den operativa plattformen för att genomföra visionen och de strategier som Stiftelsen Electrum beslutar. Verksamheten inriktas på att utveckla Kista Science City till en av världens ledande science Cities. Främst sker det genom att fungera som katalysator, samordna de olika aktörerna i Kista samt genom marknadsföring av regionen. Verksamheten har cirka 40 samarbetsparter inom näringsliv, det offentliga och akademi. Samarbetet med Stockholm Business Region AB intar en särställning. För att kommersialisera forskningsidéer startade ett projekt inom KSC AB: Kista innovation & Growth. Projektet utvecklades till bolaget Stockholm Innovation & Growth AB (Sting AB) och är idag en mycket väl fungerande företagsinkubator som har sin bas i Kista Science City. Numera arbetar även Sting AB med inkubation på regional nivå.

Till Stiftelsen Electrum och KSC AB finns flera nätverk knutna med syftet att gemensamt utveckla Kista och göra det till en attraktiv etableringsort för fler företag. Här bör särskilt nämnas det nära och goda samarbetet med Kista Science Citys fastighetsägareförening och Kistas företagsgrupp. Stiftelsens arbete stöds även av sex strategiråd som rymmer ett tvärsnitt av all verksamhet inom Kista Science City: marknadsföring, kompetensförsörjning, infrastruktur, levande stad samt innovation, nya tillväxtföretag och forskning. Tillsammans med dotterbolagen, fastighetsägareföreningen och företagsgruppen i Kista utgör dessa strategiråd en väsentlig del av plattformen för att genomföra visionen. Kista Mobile & Multimedia Network är ett av de nätverk som drivs av

KSC AB och som numera är genomkommercialiserat med cirka 50 medlemsföretag. Nätverket har ett antal öppna aktiviteter som skapar unika tillväxtförutsättningar såsom access till riskkapital, press och media kontakter och många affärsmöjligheter.

Framtidsbild för Kista Science City år 2000

Förslaget till framtidsbild för Kista Science City (visionen) antogs av kommunfullmäktige år 2001. Arbetet med att utarbeta framtidsbilden leddes av stadsledningskontoret. I gruppen ingick representanter från berörda aktörer. Målsättningen med arbetet var att satsa ytterligare för att fortsätta utveckla Kista till ett världsledande IT-kluster och gå från att vara en "science park" till att bli ett "science city", med stadens alla beståndsdelar. I ärendet som behandlades av kommunfullmäktige i oktober 2001 (*Dnr. 942/00, 673/00*) underströks vikten av att utvecklingen av Kista Science City måste fortsätta för att Kista ska kunna stärka sin ställning som världsledande IT-kluster. En sådan utveckling förutsätter en dynamisk näringslivsutveckling, en väl fungerande fastighets- och arbetsmarknad, hög internationell konkurrenskraft, en stark utbildnings- och forskningsprofil, goda kommunikationer, en god IT-infrastruktur, ett levande Järvafält, god tillgång till lokaler för arbete, utbildning, service och boende samt en levande stadsmiljö. Särskilt underströks vikten av KTH:s och Stockholms universitets etablering i Kista. Utbyggnaden av goda kommunikationer till och inom Kista poängterades. I ärendet beskrivs hur källan till Stockholms framgångar är regionens världsledande ställning inom IT-området. Det var också under denna period som Newsweek beskrev Stockholms framgångsrika anpassning till den nya ekonomin som källan till den svenska ekonomins återhämtning. Stockholm kallades för Europas "internethuvudstad". Det konstaterades att Kistas höga koncentration av kompetens inom telekommunikationsområdet hade en stor betydelse för denna utveckling. I Kista fanns en lång tradition av innovation inom IT, t.ex. utvecklingen av NMT-telefonen och världens första GSM-system.

I *Framtidsbild för Kista Science City* gjordes ett antal ställningstaganden för att beskriva vad satsningarna och utvecklingen i Kista ska leda till:

- "Framtidens Kista kännetecknas av tillväxt och mångfald"
- "Kista är världens främsta Science City – ett samhälle med företag, universitet och högskolor, bostäder, kultur, service och rekreation."
- "... en vetenskaplig miljö i den internationella forskningsfronten som lockat såväl internationella storföretag som utvecklingsinriktade små och medelstora företag att etablera sig i Kista. I Kista Science City verkar företag, studenter och forskare sida vid sida"

- “Satsningen på att skapa en dynamisk stadsmiljö med levande gatu- stråk och ett brett serviceutbud har gett området en karaktär som är lockande och trivsamt för de verksamma i området. Den förbättrade tillgängligheten med bil och kollektivtrafik bidrar också till att göra Kista till en attraktiv plats att arbeta och studera på”

I framtidsbilden pekades ut ett antal utvecklingsområden för att tydliggöra satsningsområden:

1. Vetenskaplig miljö i den internationella forskningsfronten
2. Dynamisk näringslivsutveckling
3. Levande stadsmiljö
4. Goda kommunikationer
5. God service, kultur och fritid

Utöver dessa utvecklingsområden finns målsättningar om ökad samverkan, tillväxt samt integration och mångfald. Vid beslutet i kommunfullmäktige uppdrogs åt berörda nämnder att inom respektive ansvarsområde arbeta med den uppdaterade framtidsbilden för Kista Science City. I samband med beslutet om framtidsbilden togs även en strukturplan fram för de centrala delarna av Kista. Planen visade på de höga ambitioner med en attraktiv stadsbild och en gatustruktur av hög klass som ger utrymme för tvärspårväg och buss. Varje enskild detaljplan eller projekt krävde beslut i sedvanlig ordning. Sedan dess har omfattande investeringar gjorts i ett nytt gatunät som även ger förutsättningar för kommande bostadsutbyggnad vid Kista Gård och Kistahöjden samt mellan Kista och Husby. För mer information, se

www.stockholm.se/kistasciencecity

År 2002 togs även en gemensam karta/plan fram som visar den samlade utvecklingspotentialen för hela Kista Science City med de fyra samverkande kommunerna Sundbyberg, Sollentuna, Järfälla och Stockholm samt Solna. Framtagandet av kartan har bland annat bidragit till att lägga grunden för en gemensam syn på infrastrukturutbyggnaden. Den gemensamma planen visade att det till år 2020 finns potential för en ökning till 170 000 boende, 140 000 arbetande och 12 000 högskolestuderande.¹Flera utbyggnader är genomförda, andra genomförs nu eller är planerade.

Det har gått drygt tio år sedan framtidsbilden för Kista Science City utarbetades. För att följa med utvecklingen i Stockholmsregionen och Kista Science City behöver framtidsbilden – eller visionen – för Kista Science City uppdateras.

---

¹ Kallstenius. P, *Minne och Vision*, 2011. s. 192ff.

ras och aktualiseras för nästa decennium. Förslaget till den uppdaterade visionen avser perioden 2010-2020.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

I juni 2007 antog kommunfullmäktige en långsiktig och samlad vision för Stockholms tillväxt och utveckling mot en stad i världsklass – *Vision 2030*. Alla förvaltningar och bolag i Stockholms stad har i uppdrag att bidra till att visionen förverkligas, både i den dagliga verksamheten och genom långsiktigt utvecklingsarbete. I visionen anges att för att kunna realisera visionen är det nödvändigt med ett väl utvecklat samarbete mellan staden, andra offentliga aktörer och näringslivet. År 2030 ska Stockholm vara navet i den växande Stockholm-Mälardalenregionen. Den internationella konkurrenskraften ska stärkas för att Stockholm ska bli den främsta tillväxtregionen i Europa. I regionen ska det finnas ett dynamiskt och innovativt näringsliv i världsklass, som framgångsrikt konkurrerar med varor och tjänster på den globala marknaden. Näringslivet ska präglas av starkt kunskapsbaserade verksamheter, hög innovationskraft och av unik samverkan med utbildning och forskning. Kista Science City är en hörnsten för att uppnå detta. I *Vision 2030* anges att Kista Science City är ett av världens ledande kluster inom IT och telekom med en dynamisk innovationskraft. Utbyggnaden av arbetsplatser och bostäder fullföljs i detta strategiska läge mellan E4 och E18 i stråket mot Arlanda.

År 2007 beslutade staden om en bred satsning på en social, ekonomisk, miljö- och gestaltningsmässig utveckling av stadsdelarna på Järva, med namnet *Järvalyftet*. Den intensiva utvecklingen i Kista är en viktig del. Målsättningen är att genom medverkan från boende och samverkan med andra parter skapa en positiv social och ekonomisk utveckling som gör Järva till ett område dit många vill flytta – och stanna kvar. Järva-fältet ska också vara en motor för tillväxt i hela Stockholm.

I december 2007 undertecknades *Stockholmsöverenskommelsen* mellan staten och Stockholmsregionen. Överenskommelsen innehåller prioriteringar och förslag till finansiering av åtgärder i väg och spårinfrastrukturen i Stockholms län fram till 2020 med utblick mot 2030. Bland objekten finns flera viktiga objekt för Kista-regionen med, så som Förbifart Stockholm, tvärsparvägen till Kista, E18 och Rotebroleden.

I mars 2010 antog kommunfullmäktige *översiktsplan för Stockholm*. I den pekas ut ett antal strategiskt viktiga tyngdpunkter för Stockholms utveckling. Kista Science City nämns i olika sammanhang som en förebild när det gäller att utveckla tyngdpunkter i Stockholm. I ÖP2010 slås fast att Kista Science City ska fortsätta utvecklas som ett av landets viktigaste arbetsplatsområden i en levande stadsmiljö. Kista anges som en mycket stark tyngdpunkt med en stor mängd verksamheter framförallt inom informationsteknologi. Området förnyas och vidareutvecklas enligt framtidsvisionen Kista

Science City med en blandning av arbetsplatser, bostäder och högre utbildning. Ytterligare planeringsdokument som ligger till grund för ärendet är *regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFSS 2010)* samt omgivande kommuners översiktsplaner.

I december 2010 antog utbildningsnämnden ett ärende om *Strategier för skolutveckling i Söderort och på Järvaområdet*. Utgångspunkten är Vision 2030 samt visionerna för utvecklingen av Järva (och Söderort). I ärendet betonas att i utvecklingen av innovativa och expanderade stadsdelar har utbildningen en central roll för såväl den personliga som samhälleliga utvecklingen. Bland framgångsfaktorerna i strategidokumentet lyfts bland annat fram starka band mellan utbildning och arbetsliv och samverkan med högskolorna.

Kartläggning av nuläget för Framtidsbild för Kista Science City

Under 2009 inleddes arbetet med att kartlägga Kistavisionens status. Utifrån den framtidsbild som presenterades för Kista Science City år 2000, skedde en avstämning om vad som uppnåtts fram till idag. Status för varje mål och delmål kartlades. Syftet var att kartlägga hur långt arbetet kommit samt fånga upp de mål och/eller delmål som av olika skäl blivit inaktuella under de senaste tio årens utveckling. Sammanfattningsvis visar kartläggningen av framtidsbildens fem utvecklingsområden på att stora delar av visionen har genomförts (*se fig. 1*). Hela genomgången område för område finns i bilaga 1. Lärdomar visade även att det goda resultatet många gånger varit beroende av den oerhörda kraft som samverkan kring en gemensam vision ger.

Figur 1. Utvecklingsområden i visionen från 2000 samt grad av genomfört hösten 2009

Listan över framgångsrika projekt i Kista Science City kopplade till visionen under tjugohundratalet kan göras lång. Hög närvaro av världsledande företag samt kontinuerligt stark tillväxt, många studenter och forskare vid KTH och Stockholms universitet, samt flera andra världsledande forskningsinstitut har bidragit. Viktigt att nämna är också byggande av ny lokal infrastruktur, utbyggnad av Kymplingelänken, verksamhe-

ten vid KTH och Stockholms Universitet samt att kontinuerlig utbyggnad och utveckling till stadslig miljö sker i den fysiska planeringen med hjälp av breda gator, kvartersstruktur, belysning och träd. Även stadsbyggnadsprojekt som utbyggnad av Kista Galleria, Kista Science Tower och Kistamässan samt innovationssystem med bl.a. en egen inkubator STING (Stockholm Innovation & Growth) och andra nätverk med supportsystem till företag bör nämnas.

Under arbetet med kartläggningen listades ett antal framgångsfaktorer för att genomförandet av visionen kommit så pass långt. Den kanske viktigaste förklaringen är att visionen fungerat som gemensam målbild, och att alla aktörer står bakom visionen. Det har också varit vägledande i diskussioner och intervjuer i arbetet med visionen för 2010-2020. Alla är överens om att visionen från år 2000 har haft mycket stor betydelse. Den är brett förankrad och lyfts ofta fram som ett skolexempel på en fungerande TripleHelix-modell. Visionen ska absolut inte bytas ut – den ska uppdateras och kompletteras.

Andra faktorer som ligger bakom framgången med Kista Science City som kluster är att det utgår från en stark drivkraft i näringslivet som har varit påtaglig sedan Ericsson och IBM etablerades i området. Även akademins och forskningens etablering i Kista är helt grundläggande för framgångarna. En lika grundläggande förklaring är stadens tydliga satsningar på Kista Science City med allt vad det innebär från samverkan med näringsliv, akademi och forskning till satsningar på stadsutveckling och infrastruktur. Sammantaget har detta gett Kista Science City en plats bland de främsta ICT-klustren i världen. Kista Galleries och Kistamässans satsningar är också starkt bidragande till att Kista alltmer upplevs som en levande stadsdel. Bygandet av Kista Science Tower visade också på kraften och allvaret i satsningarna på Kista Science City. Statistiken för Kista – såväl tillväxt som uthyrningsgrad – under finanskrisen visade också att utvecklingen är stabil. Rubriker som ”Tornet stod stadigt i krisen” illustrerade detta i fackpressen.

Under arbetet med att aktualisera visionen har aktörerna identifierat ett antal rekommendationer. Dessa har i princip varit samstämmiga för alla aktörer. Visionen i sin helhet har inte brutits ned i strategier och handlingsplaner. För att realisera visionen bör den kompletteras med konkreta handlingsplaner. Nyckelorden är konkretisera och genomför. Ytterligare fokus på det mellankommunala samarbetet på högsta nivå har också poängterats. I samarbetet med fastighetsägarna och företagsgruppen har betonats vikten av ett strategiskt marknadsföringsarbete där de positiva värden som finns i Kista kommuniceras. För att skapa en levande och attraktiv stadsmiljö behövs ett diversifierat näringsliv och med ett brett utbud av service och kultur. Kista Science City är ett starkt varumärke för ICT. Det behöver laddas igen och kompletteras ytterligare med tillämpningar. En annan tydlig uppfattning är att ytterligare insatser behöver göras för att skapa en levande stadsmiljö. I takt med att utvecklingen av Kista fortsätter med nya bostäder och kontor i en stadsmiljö bör de fysiska platserna skapa förutsättningar för möten mellan människor och trafikflödet anpassas till en stadsmiljö. De slutna fasaderna bör öppnas med verksamheter i bottenvåningarna i takt med att aktö-

rer som vill investera i service, kultur och fritid attraheras. Det är också önskvärt att blanda bostäder och verksamheter där det är möjligt, utöver rekommendationer om att skapa en attraktiv miljö. En ytterligare knäckfråga är att forskning och näringsliv inte längre lika tydligt speglar varandra. Strategier bör diskuteras för att stärka detta. Diskussionerna berör även det avstånd som finns mellan företagsområdet och de boende i Järva trots att det faktiska avståndet endast är ett fåtal kilometer.

Förslag till vision för Kista Science City 2010-2020

Förslaget till uppdaterad vision för Kista Science City 2010-2020 utgår som tidigare nämnts från den ursprungliga visionen. Inledningsvis slås fast att *Kista Science City ska, genom fortsatt tillväxt inom näringsliv och akademi och med den levande stadens egenskaper, vara ett av världens ledande science cities*. Visionens uttalade mål att vara en av världens främsta science cities innebär att det internationella perspektivet ska vara vägledande inom alla områden. Internationella företag ska etablera sig och växa i Kista, internationella forskningsinstitut ska söka sig hit och utbildningen ska vara i världsklass. Staden ska andas en internationell atmosfär – både avseende stadens arkitektoniska uttryck och utformning som i sitt utbud av shopping, service, mötesplatser, nöjen, rekreation samt kultur och inspirerande evenemang. Visionen ligger i linje med Stockholms stads Vision 2030 om att utveckla Stockholmsregionen till en av de mest expansiva regionerna i världen.

För att nå visionen har fyra utvecklingsområden identifierats.

1. **Dynamiskt näringsliv** – god tillväxt i expansiv miljö.
2. **Utbildning och vetenskaplig miljö** – en position i den internationella forskningsfronten i nära samverkan med näringsliv och samhälle.
3. **Levande stadsmiljö** – attraktivt utbud av boende, arbetsplatser, studerandemiljöer, service, handel, kultur och fritid.
4. **God infrastruktur** – effektiv infrastruktur med stora valmöjligheter och snabba kommunikationer.

En förändring mot tidigare vision är att de fem utvecklingsområdena nu blivit fyra. *Dynamisk näringslivsutveckling* har omformulerats något för att tydliggöra vikten av en expansiv miljö. På ett liknande sätt har utvecklingsområdet *Vetenskaplig miljö i den internationella forskningsfronten* förtydligats genom att utbildning och samverkan kopplats på. De två utvecklingsområdena *Levande stadsmiljö* samt *God service, kultur och fritid* har slagits samman till ett utvecklingsområde "*Levande stadsmiljö...*" I arbetet med att aktualisera visionen framkom tydligt att det saknades ett övergripande mål som inrymmer alla de beståndsdelar som krävs för att skapa en levande stadsmiljö – ett science city. Bostäder, service, handel och kultur är alla beståndsdelar i en stad. Utvecklingsområdet *Goda kommunikationer* kvarstår men har omformulerats något.

För att säkerställa och stödja genomförandet av visionen, har de fyra utvecklingsområdena brutits ned i olika delmål med mätbara indikatorer och specifika handlingsplaner för vad som ska genomföras. Handlingsplanerna har fått formen av checklistor för att göra det så konkret som möjligt. En mätning av indikatorerna kommer att genomföras varje år för att resultatet av arbetet ska kunna följas upp på ett tydligt sätt.

Textmaterialet i vision och checklistor kommer att formges och kompletteras med bilder. Aktiviteter som svarar mot handlingsplaner/checklistor i visionen görs varje år i samband med verksamhetsplanering för Stiftelsen Electrum med dotterbolag, strategiråd och samt övriga berörda aktörer. Tillsammans med fastighetsägareföreningen och företagsgruppen i Kista utgör dessa grupperingar en väsentlig del av plattformen för att genomföra visionen. Stadens förvaltningar och övriga aktörer som är knutna till Stiftelsen Electrum är helt centrala för att genomföra visionen. Här kan särskilt nämnas de större företagen samt KTH och Stockholms universitet.

Visionen ska tjäna som inspiration och ge kraft, samt visa vägen framåt för alla inblandade parter. Det är endast genom samverkan – på alla nivåer och inom alla områden – som Kista Science City kan utvecklas till sin fulla potential. Hela textmaterialet till visionen finns i bilaga 1.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stockholmsregionens näringsliv är kunskapsintensivt med en stark tjänstesektor. Stockholm står sig väl i den globala konkurrensen och påverkades i liten utsträckning av finanskrisen. Den senaste framtidsutredningen visar att tjänstesektorn fortsätter att växa i regionen. Staden och regionen har en viktig uppgift i att främja ett gott företagsklimat så att de Stockholmsbaserade företagen kan möta den hårdnande konkurrensen och göra regionen intressant för nya internationella företagsetableringar. Några av nyckelfrågorna är att attrahera kompetent arbetskraft för att tillgodose näringslivets behov samt att det finns bostäder och väl fungerande infrastruktur. Stockholm har en tätposition i internationella undersökningar när det gäller god livskvalitet med en människovänlig stadsmiljö, ett variationsrikt utbud av bostäder och arbetsplatser, utbyggd service, parker och grönområden samt ett rikt kultur- och nöjesutbud. Det starka varumärket The Capital of Scandinavia signalerar kvaliteten.

Nyligen presenterades siffror som säger att den svenska internetekonomin bidrar till drygt 7 % av Sveriges BNP. Stockholm har under en lång tid varit en framgångsrik pionjär inom IT och telekom. Kombinationen högutbildade, en väl utbyggd IT-infrastruktur samt en tradition av att vara tidiga teknikanvändare har skapat bästa tänkbara förutsättningar för nya företag som utvecklar innovationer och affärer inom IT och telekom som ligger i framkant. Stockholm har också erhållit en mängd utmärkelser som tydligt visar på framgången med satsningarna på utbyggnad av bredband, tillhandahållande av ett rikt utbud av e-tjänster för medborgarna samt förmågan att använda ICT för att bygga och utveckla en smart stad. Stockholm utsågs till exempel till the first European Green Capital. Användningen av ICT är en av de grundläggande beståndsdelarna för att utveckla en långsiktigt hållbar stad. För att Stockholm ska fortsätta hålla sin tätposition är det av yttersta vikt att arbetet med att utveckla staden och regionen fortsätter.

Utvecklingen i regionen

Kista Science City är inne i en delvis ny fas med utveckling av nya affärsområden som ytterligare betonar vikten av samverkan i regionen. Fler internationella tjänsteföretag kan lockas till Stockholmsregionen för att fortsätta den positiva utvecklingen. Avgörande för att behålla konkurrenskraften och hävda sig internationellt är samverkan och utbyte mellan Stockholms olika kompetensnoder. Än viktigare med samver-

kan är det när det finns skäl att tro att konkurrensen hårdnar inom Stockholms profilbranscher som ICT, biomedicin, finans och miljöteknik. Kista Science City ska ytterligare förstärka inriktningen mot ICT med tillämpningar. Utvecklingen ska ske i samverkan med övriga noder i Stockholmsregionen. Här kan särskilt nämnas de satsningar som görs i Hagastaden, Flemingsberg och Norra Djurgårdsstaden. Målet är att Kista ska befästa och utveckla sin position som kompetensnod inom ICT och allt det som stöttar denna utveckling i huvudstadsregionen; i landet och internationellt. Innovationsbefrämjande åtgärder har stor betydelse.

Stadsutveckling

Kista Science City är som nämnts tidigare en av Stockholmsregionens kraftigaste tillväxtmotorer. Med sitt centrala läge i Stockholm med direkt närhet till Sollentuna, Solna, Sundbyberg och Järfälla runt omkring är förutsättningarna mycket goda för en fortsatt utveckling som gynnar hela regionen. För att stärka regionens konkurrenskraft är den funktionella regionen ett viktigt perspektiv. I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUF 2010) är Kista – Sollentuna – Häggvik en av de regionala kärnorna som lyfts fram med särskild potential att utvecklas till en ”stad i staden”. I Sollentunas översiktsplan (utställningshandling 2011-06-14) påpekas att för att kärnan ska bli stadsmässigt attraktiv och långsiktigt hållbar krävs urbana kvaliteter. Förslaget om att ta fram en utvecklingsplan för området är mycket positivt. Särskilt angeläget är det att attraktiviteten höjs i området som knyter samman Helenelund och Kista.

Regionen står inför en rejäl utveckling och det är ytterst viktigt med ett nära samarbete mellan ”visionskommunerna”. Här ryms gemensamma frågor som näringslivet, utveckling, kompetensförsörjning, utbildning, bostäder och infrastruktur. Tillsammans med Solna byggs Hagastaden. I Solna byggs även den nya Arenastaden och ytterliga stadsdelar de kommande åren. I Järfälla byggs Barkarbystaden, i Sundbyberg utvecklas den nya stadsdelen Ursvik och i Sollentuna pågår utvecklingen i bl.a. Silverdal. I Kista planeras för ytterligare cirka 3 000 bostäder. Förbifart Stockholm kommer att ge helt nya resmönster i regionen. Det pågående bygget av E18 och Kymplingelänken ger kraftigt förbättrad tillgänglighet. På samma sätt skapar tvärsparvägen i Kista förbättrad tillgänglighet och underlättar för utvecklingen av den funktionella regionen. På sikt kan Kista Science City via Silverdal få ett sammanhang med Solnas stora utbyggnader längs med E4, Järvastaden och Frösundavik, och vidare till utbyggnaden av Hagastaden. Här finns en fantastisk utvecklingspotential för regionen.

Det är angeläget att den starka utvecklingskraft som finns i Kista också kommer andra stadsdelar på Järvafältet till godo genom förbättrad tillgång till arbetsplatser och service. Bebyggelse och infrastruktur kan bidra till att stadsdelarna integreras. Goda exempel där så sker är bebyggelseutvecklingen mellan Kista och Husby och förbättrade kommunikationer via nya E18 och tvärbanan liksom förbättrade gång- och cykel-förbindelse över Järvafältet.

I själva kärnan i Kista Science City är det angeläget att arbetet med att skapa en levande stadsdel fortsätter. Flera undersökningar visar att fler mötesplatser efterfrågas, t.ex. och restauranger. En myllrande stadsmiljö med ett spännande utbud är viktigt för

att attrahera och behålla kompetent arbetskraft. Arbetslivet har också förändrats i den meningen att fler möten och mer arbete sker utanför kontoret. Många arbetar idag uppkopplade från miljöer som caféer och offentliga platser. Det nyöppnade hotellet Victoria Tower är ett värdefullt tillskott. Kistagångens utformning och omvandling från transportsträcka till urban stadsgata bör prioriteras i arbetet med att levandegöra Kista. Kistagången mellan tunnelbanan och Helenlunds pendeltågstation har potential att utvecklas till Kistas huvudaxel och arbetet med detta bör intensifieras.

I Kista finns flera byggnader med spännande arkitektur och ”spets”, t.ex. Kista Science Tower, Ericssons nya huvudkontor och Victoria Tower. En utveckling som bör fortsätta. För att åstadkomma en attraktiv miljö är samarbetet med fastighetsägarna och företagsgruppen ytterst betydelsefullt.

Kompetensförsörjning

För att fortsätta att framgångsrikt konkurrera globalt och säkra företagens tillväxt och utveckling ställs stora krav på utbildning och kompetensförsörjning. Företagen inom ICT har redan nu konstaterat att det finns stora behov av välutbildad och kompetent arbetskraft. För att säkerställa företagens kompetensförsörjning, är tidig interaktion med ungdomar på grundskolan för att uppmuntra naturvetenskapliga studier centralt och på sätt skapa en kompetenskedja. Samarbete mellan grundskola, gymnasium universitet och näringsliv bör främjas och ges hög prioritet hos berörda delar av den kommunala organisationen.

I skolstrategin för Järva påpekas att antalet inspirationsplatser bör öka till att omfatta även nya mötesplatser. I checklisten för att genomföra Järvalyftet anges att idén om ett exploratorium/science center länge har diskuterats i Stockholm för att väcka intresse för teknik och naturvetenskap. Idag finns redan en pilot till ett Digital Art Center (DAC) i Kista. DAC-piloten fungerar som en mötesplats och showroom för företag inom ICT och multimedia samt för undervisning. Elever och studenter kan själva pröva ny teknik och utveckla nya tillämpningar inom områden som t.ex. programmering, film, biodesign, cleantech, medicinsk teknik m.m. Under året har flera skolor haft undervisning i DAC.

Ett fullskaligt DAC har också potential att bli en besöksattraktion i världsklass som kan locka besökare från hela regionen. Utbildning, kreativa näringar och kultur kan på ett kraftfullt sätt bidra till att stärka identitet och lokal stolthet i Järvaområdet. Utvärderingen ovan visar att genomförandet av visionen på detta område behöver intensifieras. I takt med att staden växer och utvecklas i enlighet med vision 2030 så stärks kopplingarna mellan Järvaområdets olika stadsdelar.

Arbetet med att genomföra framtidsbilden för Kista Science City har varit framgångsrikt och det är angeläget att arbetet fortsätter med samma kraft och entusiasm och i nära samarbete mellan stad, akademi och näringsliv.

Stadsledningskontoret föreslår att förslaget till Vision och strategi 2010-2020 för Kista Science City, bilaga 1, godkänns med hänvisning till vad som sagt i detta tjänsteutlåtande.

BEREDNING

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region AB, Stockholms Handelskammare, , Järfälla kommun, Solna Stad, Sollentuna kommun och Sundbyberg stad.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2012 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Karin Gustafsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Sara Pettigrew m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen att utvecklingen inom Kista Science City varit av stor betydelse för stadens och regionens ställning som ledande inom informations- och kommunikationsteknologi. I allt väsentlig delar förvaltningen också stadsledningskontorets bedömningar avseende fortsatta utvecklingsåtgärder.

Förvaltningen vill för sin del särskilt lyfta fram satsningar på samverkan mellan skolor på alla nivåer i området och det lokala näringslivet så att fler barn och ungdomar som växer upp på Järvafältet kan ges stöd och inspiration att välja högre utbildningar inom sektorer där kompetensförsörjningen är av betydelse för fortsatta utvecklingsmöjligheter. Detta är särskilt angeläget då en förhållandevis hög andel av den vuxna befolkningen på Järvafältet står utanför arbetsmarknaden och där det därför är särskilt viktigt att barn och ungdomar får förebilder och egna mål vad gäller utbildning och framtida arbete. I dag är det, jämfört med staden i övrigt, många unga på Järva som väljer att inte slutföra sin gymnasieutbildning. Konkret samverkan mellan skolor och näringslivet i område kan vara ett sätt bland flera att försöka bryta denna trend.

Förvaltningen vill också särskilt understryka betydelsen av att den starka utvecklingskraft som finns i Kista Science City också kommer alla stadsdelar på Järvafältet till godo. I ärendet sammanfattas synpunkter från diskussioner som varit under arbetet

med att uppdatera visionen. En fråga som kommit upp är det avstånd som finns mellan företagsområdet och de boende i Järva trots att det faktiska avståndet är litet. I den statusrapport från arbetet med att förverkliga visionen som ligger med som bilaga tre i ärendet föreslås fler konkreta projekt mellan företagare i området och arbetslösa ungdomar för att nå visionen om att öka sysselsättningen bland boende i området.

Många boende på Järvafältet har en lägre utbildningsnivå än vad som krävs i de kunskapsintensiva företagen i Kista Science city. Inpendlingen från olika delar av staden till Kista är också mycket stor. Det behov av service av olika slag som utvecklingen genererar kan dock ge arbetstillfällen av olika slag med lägre kompetenskrav. Förvaltningen anser att ett gott exempel från området som skulle kunna utvecklas vidare är att lokala fastighetsägare valt att i samband med bland annat upprustningar medvetet försöka rekrytera bland boende i området.

Arbetsmarknadsförvaltningen bidrar för sin del i arbetet med att förverkliga visionen genom olika insatser för att fler boende på Järva ska få arbete. Detta sker främst genom Jobbtorg Stockholm. I Kista finns både ett ungdomsjobbtorget och ett jobbtorg för vuxna. Jobbtorgen arbetar aktivt med att knyta kontakter med lokala företag och för att erbjuda kortare yrkesförberedande insatser bland annat inom serviceområdet. Inom projektet Merit arbetar förvaltningen med uppsökande arbete riktat till unga 16-24 år på Järva i syfte att vägleda till arbete eller studier, och utifrån det kommunala uppföljningsansvaret riktas särskilda uppsökande insatser mot ungdomar 16-19 år. Förvaltningen bedriver också ett projekt i samverkan med Järvalyftet och Hantverksakademin för att försöka locka fler unga på Järvafältet att söka sig till hantverksyrken av olika slag.

Förvaltningen anser att den fortsatta utvecklingen på Järva och i Kista Science City kan få ökad kraft om fler boende i området kan komma ut i arbete eller studier. Det är det viktigaste bidraget till att minska avståndet mellan utvecklingen i Kista Science City och de boende i närliggande stadsdelar. Bredvid de indikatorer som tagits fram för det fortsatta utvecklingsarbetet med visionen är det därför viktigt att följa utvecklingen vad gäller sysselsättning och studier bland de boende i stadsdelarna på Järva.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att överlämnar och återoppar kontorets tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss.

Reservation anfördes av Åke Askensten m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Margarethe Livh (V), *bilaga 1*.

Exploateringskontoret tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret ställer sig bakom de ambitioner som redovisas i uppdateringen. Kistas betydelse både lokalt, regionalt och nationellt kan inte nog poängteras. Stadens insatser för att bidra till och stödja utvecklingen måste ligga kvar på en hög nivå. Detta får en rad positiva effekter i Kista och omkringliggande stadsdelar liksom även regionalt och nationellt.

Stora delar av den i strukturplanen för Kista Science City föreslagna gatuutbyggnaden har nu genomförts. Bl.a. har ett nytt gatunät norr om företagsområdet byggts ut och stora gatuombyggnader genomförts i Kistavägen och Grönlandsgatan inne i företagsområdet. Dock återstår Torshamnsgatan, huvudgatan som sammanbinder företagsområdena i Kista och Akalla, att byggas om. Kontoret anser det angeläget att denna ombyggnad kommer till stånd innan den nya trafikplatsen vid E18 färdigställs och har därför i ett annat ärende till nämnden föreslagit en ombyggnad av Torshamnsgatan på sträckan mellan E18 och Vågögatan .

Kontoret föreslår att exploateringsnämnden godkänner samt överlämnar och åberopar kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelse som svar på remissen.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att som svar på remissen godkänna kulturförvaltningens svar samt att därutöver anföra

Visionen för Kista Science City pekar på en internationellt ledande miljö med forskning, utbildning och entreprenörskap. Visionen bygger på en nära, uttalad samverkan mellan Stockholms stad, näringsliv och akademi. IT-industrin, och den forskning, utbildning och nya tillväxt av idéer och företag som den bygger på och inspirerar, präglar Kista Science City och är en förutsättning för dess existens och framtid. Information, som resurs och hanteringen av densamma, är följaktligen av stor strategisk betydelse.

Här har staden en viktig roll att spela inte minst genom Stadsarkivets arbete med offentlighetsprincipen enligt Chydenius-initiativet samt PSI-direktivet. Möjligheterna att använda offentlig information i stadens ägo för att utveckla och kommersialisera idéer är av såväl kultur- som näringspolitisk betydelse. Den resurs som staden genom offentlighetsprincipen i kombination med digitalisering av information därmed kan tillhandahålla, bör arbetas in i visionen för Kista Science City. Kulturförvaltningen besitter även genom Stockholms stadsbibliotek en stor kompetens om informationshantering och stadens bibliotek ligger i framkant i den digitala utvecklingen bland folkbiblioteken i Sveri-

ge. Kulturnämnden bör vara en naturlig partner i förverkligandet av och i det fortsatta arbetet med visionen för Kista Science city.

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V) och Anna Greta Leijon m.fl. (S) till förmån för förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande gjordes av Ann Mari Engel (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Greta Leijon m.fl. (S), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

I visionen gällande Levande Stadsmiljö i visionens Kista 2020 nämns vikten av ett framstående bibliotek och ett världsledande center för digital konst och kultur.

Idag finns en pilot till ett Digital Art Center (DAC) i Kista. Kulturförvaltningen ser DAC som framtidsvisare för kunskaps- och kulturbranschen och därmed av stort intresse för hur exempelvis framtidens bibliotek bör och kan utvecklas. Kulturförvaltningen ser positivt på ambitionen att man vill utveckla DAC till ett centrum för digital konst inom Kista Science City.

Kulturförvaltningen utreder även möjligheterna att förlägga ett nytt bibliotek till Kista Galleria. Kista har utvecklats till en nod i norra Stockholm och behöver ett bibliotek med tonvikt på IT och bildning i vid bemärkelse.

Man bör kunna väva in Stockholms stads projekt som går ut på att med informationstavlor och pedagogiskt material levandegöra Järvafältets historia i Kista Science Citys vision kring Järvafältet. *Tidens väg* är ett exempel på hur en fornlämningsmiljö kan berika och lyfta natur och kulturmiljöerna på Järvafältet.

I aktiviteter kopplat till strategier för levande stadsmiljöer nämner man vikten av att skapa naturliga flöden för kultur och näringsliv mellan Kista och Husby, för de boende och skolelever genom att etablera kompletterade verksamheter. Kulturförvaltningen ser som ett led för strategin att förslaget tjänar på att även omfatta de kultursatsningar som planeras i det närliggande Husby med bland annat planeringen av ett kulturhus. Satsningen på att förstärkt kulturliv i Husby ser förvaltningen som ett komplement till Kistas utveckling där tonvikt finns på IT och bildning, medan utvecklingen i Husby fokuserar på människors berättande, möten, kulturliv och platser för eget skapande.

Under området, Levande stadsmiljö ser kulturförvaltningen att det saknas ett övergripande mål som inrymmer alla de beståndsdelar som krävs för att skapa en levande stadsmiljö – ett science city. Bostäder, service, handel och kultur är alla beståndsdelar i en stad. Kulturförvaltningen anser att man bör ytterligare utreda innebörden av de övergripande målen som krävs för att skapa en levande stadsmiljö.

Kulturförvaltningen anser för att kunna bidra till en levande stadsmiljö, även under kvällar och helger så bör man dra upp riktlinjer för hur man ska nå ännu fler företag

kopplade till kultur och service. En viktig del är bland annat genom utvecklad bebyggelse och infrastruktur.

Kulturförvaltningen betonar att den starka utvecklingskraft som finns i Kista också kan komma andra stadsdelar på Järvafältet till godo genom förbättrad tillgång till arbetsplatser och service. Bebyggelse och infrastruktur kan bidra till att stadsdelarna integreras. I takt med att staden växer och utvecklas i enlighet med vision 2030 så stärks kopplingarna mellan Järvaområdets olika stadsdelar

Utbildning, kreativa näringar och kultur kan på ett kraftfullt sätt bidra till att stärka identitet och lokal stolthet i Järvaområdet.

Att samlas kring en gemensam vision är en framgångsfaktor som bör utvecklas ytterligare i andra stadsutvecklingsprojekt. Man bör ta lärdom av de erfarenheter som är gjorda av Kista Science City.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande godkänt via e-signatur den 4 april 2012 som svar på remissen från kommunstyrelsen, och att Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande gjordes av Tomas Rudin m.fl. (S) *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Daniel Helldén m.fl. (MP) *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Kista är idag mycket viktigt för hela Stockholmsregionens tillväxt och är utpekad som en tyngdpunkt i Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm. Under framtagandet av översiktsplanen stod Kista modell för utvecklingen av tyngdpunkter, bl.a. som en följd av det lyckade arbetet med att skapa arbetsplatser. I översiktsplanen poängteras att en utveckling av tyngdpunkter behöver ske med ett långsiktigt perspektiv samt att ett lyckat genomförande kräver ett omfattande engagemang från många aktörer. Detta perspektiv genomsyrar uppdateringen av framtidsbilden för Kista Science City. Stadsbyggnadskontoret ser mycket positivt på förslaget och ställer sig bakom den höga ambitionsnivån.

Stadsbyggnadskontoret vill i likhet med stadsledningskontoret poängtera vikten av ett regionalt perspektiv på stadsutvecklingen, med Kista som nav i ett område som innefattar närliggande kommuner, norra Järva mm. En av översiktsplanens intentioner är att koppla samman stadens olika delar, samt förbättra kopplingar till omkringliggande kommuner. I Kistas närområde kan särskilt nämnas kopplingarna till Husby och

Helene Lund, samt på sikt till södra Järva och Ursvik när spårvägen från Alvik dras fram till Kista.

Ökad samverkan mellan olika viktiga aktörer lyfts fram som ett delmål inom utvecklingsområdet Dynamiskt näringsliv samt är utpekad som en aktivitet för genomförande av utvecklingsområdet Levande stadsmiljö. Därutöver konstateras i utvärderingen av den föregående framtidsbilden för Kista Science City att de goda relationerna mellan fastighetsägare och staden underlättat den kontinuerliga utvecklingen av stadsmiljön. Stadsbyggnadskontoret delar synen på vikten av samverkan och för kontinuerligt en dialog med fastighetsägare och andra intressenter om utvecklingen av Kista. För närvarande arbetar kontoret t.ex. aktivt med olika aktörer för att aktivera Kistagången, utveckla Isafjordsgatan och Torsviksgatan, samt att knyta ihop arbetsområdet med omkringliggande bostadsområden.

Inom ICT ser kontoret en potential för utvecklad samverkan med aktörer verkamma i Kista. Kontoret arbetar aktivt med utveckling av förhållningssätt till, samt metoder för medborgardialog och ser ett behov av att utveckla digitala plattformar för medborgardialog. Att utveckla digitala plattformar och modeller för medborgardialog kan innebära en fördjupad demokrati, underlättar för medborgare att engagera sig, samt bidrar till bättre beslutsunderlag för beslutsfattare. Exempel på produkter kan vara utvecklade 3D-modeller, geo-tagging, appar för medborgardialog, samt andra innovativa sätt att informera stadens medborgare om vilka stadsbyggnadsprojekt som pågår i ett visst område. Samverkan gynnar företagen, som i och med sitt samarbete med Stockholms stad får en möjlighet att testa prototyper som kan vidareutvecklas och kommersialiseras för en global marknad, där utvecklande av koncept och verktyg för smarta städer är på uppgång. För staden och kontoret skulle samverkan inom dessa områden ge tillgång till ändamålsenliga, nyskapande produkter av hög kvalitet som underlättar kontorets ambition att utveckla dialogen med stadens medborgare om stadsutvecklingen. Ett exempel på denna typ av samverkan är projektet Mobile life, där staden deltagit som partner sedan 2007.

Gällande utvecklingsområdet Levande stadsmiljö pekar visionen mot att arkitekturen ska kännetecknas av modernitet och spets. Detta är i linje med kontorets strävan att utveckla kvaliteten i stadens byggda miljö. Kontoret ser Kista som en lämplig plats för en spännande, framtätsyttande arkitektur och ser gärna att bebyggelsen i den offentliga miljön ska spegla verksamheternas framtätsyttande innehåll.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att godkänna samt överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Emilia Hagberg m.fl. (MP) och Tobias Johansson (V), bilaga 1.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ställer sig bakom de ambitioner som redovisas i uppdateringen. Kistas betydelse både lokalt, regionalt och nationellt kan inte nog poängteras. Stadens insatser för att bidra till och stödja utvecklingen måste ligga kvar på en hög nivå. Detta får en rad positiva effekter i Kista och omgivande områden.

Kontoret instämmer i bedömningen att Kistavisionen ligger i linje med Stockholms Stads vision 2030 om att utveckla Stockholmsregionen till en av de mest expansiva regionerna i världen.

Vad gäller trafik- och gatufrågor kan kontoret konstatera att ett antal betydelsefulla om- och utbyggnadsprojekt i eller kring Kista pågår eller avses byggstarta inom de närmaste åren. Dessa kommer att väsentligt underlätta resandet till och från Kista:

E 18. Den pågående ombyggnaden av Hjulstavägen och Kymlingelänken till nya E 18 medför en kraftfull förbättring av tillgängligheten till Kista. Projektet pågår fram till år 2014, men redan nu har förbättringar uppnåtts genom borttagandet av vissa flaskhalsar.

Tvärbanans Kistagren. Landstingets trafiknämnd har beslutat att tvärbanan ska dras till Helenelund via Kista. Ambitionen är att utbyggnaden ska starta år 2014. Detta innebär för Kistas del bl.a. att det viktiga arbetet med att utveckla Kistagången till en levande stadsgata enligt kontorets uppfattning bör ha en spårdragning via Kistagången som en utgångspunkt. Kontoret instämmer i stadsledningskontorets bedömning att området som knyter samman Kista med Helenelund härvid behöver ägnas särskild omsorg.

Förbifart Stockholm kommer att förbättra tillgängligheten till Kista från den södra halvan av regionen för både biltrafik och kollektivtrafik. Byggstart beräknas till årsskiftet 2013 – 2014. Byggtiden kan beräknas till ca åtta år.

Citybanan. Genom utbyggnaden av Citybanan kan pendeltågens turtäthet ökas, till stor nytta för inte minst Kista.

I samband med den kommande breddningen av Mäljarbanan till fyra spår diskuteras ett regionaltågsstopp i Barkarby. Hur en spårbunden förbindelse mellan Barkarby och Kista ska vara beskaffad om detta stopp kommer till stånd är en viktig fråga som fortfarande återstår att lösa. Dåvarande Banverket har beslutat att en dragning av Mäljarbanan via Kista inte ska ligga till grund för fortsatt planering.

Till detta kan läggas de mycket omfattande om- och utbyggnadsarbeten av gatunätet i Kista som under senare år bedrivits i regi av exploateringskontoret. Dessa arbeten har förstärkt potentialen för en fortsatt dynamisk utveckling av Kista. Närmast i tur liggande etapp planeras vara Torshamnsgatan mellan Kymlingelänken och Kistagången.

Arbetet med att integrera Kista med grannstadsdelarna måste fortsätta. I förslaget till strukturplan för Husby lämnas förslag till bl.a. nya sammanlänkande gator och ny bebyggelse i gränsområdet mellan stadsdelarna.

Av stor betydelse är också att ta till vara de möjligheter inom rekreation och fritid som Järvalfältet bjuder. De förbättrade cykelförbindelser som planeras över fältet inom ramen för projektet ”Hållbara städer” kommer att öka cykeltillgängligheten till Kista.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att godkänna samt överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens remissvar begränsar sig till området kompetensförsörjning på grund- och gymnasieskolnivå.

I det tjänsteutlåtande som beskriver visionen och strategin 2010-2020 beskrivs under rubriken ”Kompetensförsörjning” att en framgångsrik global konkurrens och företagandets tillväxt och utveckling ställer stora krav på utbildning och kompetensförsörjning och att en tidig interaktion med ungdomar på grundskolan för att uppmuntra naturvetenskapliga studier är centralt. Samarbete mellan grundskola, gymnasium, universitet och näringsliv bör främjas och ges hög prioritet hos berörda delar av den kommunala organisationen. I samband med detta beskrivs även ett pilotprojekt, Digital Art Center (DAC) i Kista, där elever och studenter kan pröva ny teknik och utveckla nya tillämpningar. Fler skolor i området har haft undervisning i DAC.

I själva visionen/strategin tas utbildning på grund- och gymnasieskolnivå upp under rubriken ”Levande stadsmiljö”. I övrigt tas frågan om grund- och gymnasieskolutbildning i området inte upp explicit.

Förvaltningen delar uppfattningen att samverkan mellan skolan och högskola/ universitet, branscher/näringsliv är av avgörande betydelse ur både kvalitets- och kompetensförsörjningsperspektiv och att uppmuntran till naturvetenskapliga/tekniska studier är viktigt samt att detta är en central angelägenhet för skolan som helhet.

Perspektivet grund- och gymnasieskola i Kistaområdet är dock inte framträdande i visionen/strategin. Att ungdomar väljer att gå i skola i Kista ”backas inte upp” av en vision för en ökad attraktivitet avseende grund- och gymnasieskolor i området. Ett exempel på ett pågående arbete för detta är ”Stockholm Science & Innovation School Kista” vilket är ett samverkansprojekt mellan utbildningsförvaltningen, Järvalyftet, KTH, Stockholms universitet, IBM, Ericsson, Microsoft och TCS (det indiska företaget TATA).

Utbildningen kommer att bedrivas inom ramen för teknikprogrammet och avser möta behovet av en modern gymnasieutbildning med fokus på innovation, entreprenöriellt lärande och IKT. I ett nära samarbete med universitet, högskola och näringsliv formas en modern utbildning där målet är att eleverna ska få mycket goda kunskaper

och färdigheter för att kunna möta både kommande högskolestudier och en framtida global arbetsmarknad. Företagen kommer att bidra med expertnärvaro i utbildningen och mentorskap för skolans elever. Eleverna kommer att erbjudas att delta i universitetskurser som anordnas i samarbete med högskolorna. Skolan kommer att vara placerad i NOD-huset i Kista som för närvarande är under byggnation och som planeras tas i bruk våren 2014.

Under rubriken Indikatorer för visionens utvecklingsområden beskrivs generella indikatorer som är övergripande för visionen samt indikatorer knutna till varje enskilt mål inom varje utvecklingsområde. Förslaget är omfattande med

37 indikatorer. Om tanken är att dessa ska införlivas i stadens integrerade lednings- och styrningssystem (ILS) där varje indikator ska ha ett årsmål innebär det en väsentlig ökning. Mätetal är viktiga för att följa upp utvecklingen av visionen/strategin, men det innebär inte att det måste vara indikatorer. Förvaltningen anser att staden behöver begränsa antalet nya indikatorer i ILS-systemet.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2012 att godkänna samt överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Kerstin Aggefors m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Jakob Dencker m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Anki Erdmann (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Bo Sundin m.fl. (M) och ledamoten Burhan Yildiz m.fl. (FP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Sundin m.fl. (M), Jakob Dencker m.fl. (MP), Burhan Yildiz m.fl. (FP), Kerstin Aggefors m.fl. (S) och Anki Erdmann m.fl. (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har under drygt en tioårsperiod på nära håll kunnat följa den successiva förnyelsen och utbyggnaden av Kista Science City. Förvaltningen har för övrigt sitt huvudkontor mitt i det område där just nu en omfattande nybyggnads/ utbyggnadsprocess pågår kring Kista gård och Kista äng. Planerna på en uppdatering av visionen för

den kommande tioårsperioden, som presenteras i detta ärende, innebär inget trendbrott, eftersom de bygger på den ursprungliga av kommunfullmäktige fastslagna visionen. Planerna ter sig naturliga med hänsyn till såväl erfarenheter som vunnits inom projektet under den gångna perioden som nya yttre förutsättningar. Till de senare här bland annat den regionala utvecklingsplanen (RUF 2010), Vision 2030, Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm (2010), grannkommunernas aktuella översiktsplaner samt Vision Järva 2030, men också pågående och planerade infrastrukturinvesteringar (E18, Förbifart Stockholm, tvärbanan m.m.).

Det förslag som nu tagits fram omfattar ett internationellt perspektiv på den tillväxt inom näringsliv, akademi och i den omgivande staden som förespråkas. Förvaltningen anser att det är ett både lovvärt och nödvändigt initiativ att till visionens fyra utvecklingsområden knyta konkreta handlingsplaner med därtill knutna aktiviteter. Förvaltningen ställer sig i allt väsentligt mycket positiv till de olika förslagen. I det följande har förvaltningen valt att lyfta fram och betona några av de föreslagna åtgärder/aktiviteterna. Förvaltningen lämnar därvid synpunkter på tre av de fyra utvecklingsområdena som ingår i framtidsbilden av Kista Science City. De synpunkter som lämnas grundas bland annat i de järvadialoger med de boende i området som förvaltningen medverkat i.

I uppräkningsav aktiviteterna som är kopplade till området "Utbildning och vetenskaplig miljö" föreslås att staden bör verka för att det *etableras ett exploratorium av typ Tom Tits* eller liknande, att ett antal grundskolor och gymnasier profileras mot ICT och digital art samt att en gymnasieutbildning med spets mot matematik och teknik "Kista Science" startas. Förvaltningen tillstyrker dessa förslag. Förvaltningen med några samarbetspartners undersöker för närvarande möjligheten att i Kista eller dess närområde etablera en upplevelsepark av explorativ karaktär för de minsta barnen av typ *Mulle meck* eller *dylikt*. En kombination av dessa satsningar skulle stödja varandra och upplevelse- och utbildningsmässigt kunna bilda en röd tråd eller ett sammanhållet kluster.

Under utvecklingsområdet "Levande Stadsmiljö" betonas att "Kista Science City" ska vara en levande mötesplats för människor. För de som bor, arbetar, studerar eller besöker Kista, för de som är här och handlar, gör affärer eller lockas av kulturutbudet." I anslutning härtill föreslås bland annat två aktiviteter: "Skapa minikluster med service, kultur och fritid" samt "Skapa naturliga flöden för kultur och näringsliv mellan Kista och Husby, för boende och skolelever, genom att etablera kompletterande verksamheter". Dessutom föreslås att det ska skapas "attraktionspunkter och mötesplatser under dagen och kvällen samt stråk däremellan". Förvaltningen anser att dessa ambitioner är lovvärda. Förvaltningen får betona önskvärdheten av att etablera just kompletterande verksamheter vad avser service, kultur och fritid om visionens framtidsbild av en levande stadsmiljö ska kunna förverkligas. För närvarande är mycket av detta utbud alltför koncentrerat till en eller ett par platser. Aktuella planer för Husby/Husby centrum samt planerna på att bebyggelsemässigt länka samman stadsdelarna Husby och Kista kan ses som en ambition att åstadkomma mer mångfald i detta avseende.

Förvaltningen och stadsdelsnämnden har i flera sammanhang påtalat att det bör finnas stora möjligheter för såväl det fria professionella kulturlivet som stadens egna kulturinstitutioner att på olika sätt etablera sig i de berörda stadsdelarna. Planerna på ett kulturhus i Husby är under utformande. Ett starkt önskemål är att detta även kan innehålla lokaler som också kan ta emot professionella kulturgrupper med konserter, teater- och dansföreställningar. Sådana lokaler finns för närvarande inte inom järvaområdet, men blir så fallet ökar möjligheten för nämnda aktiviteter i visionen kan genomföras. Stockholms stadsteater har etablerat en annexscen i Skärholmen, en i Söderorten belägen pendang till Kista. En sådan Scen också norr om stadens centrala delar – i Kista eller Husby – skulle i än högre grad uppfylla den nämnda målsättningen i visionen.

Inom norra järvaområdet finns ett brett utbud av fritidsaktiviteter, men det saknas fortfarande en fullgod anläggning för fri idrott samt ett friluftsbad/bassängbad. För att förverkliga visionens tankar om ett kulturkluster som kompletteras med attraktiva fritidsaktiviteter, anser förvaltningen att tidigare framföra önskemål om att utforma ett aktivitetsstråk inom Järvafältets grönområde mellan Kista/Husby och Eggeby gård/Spångadalen bör förverkligas.

I visionen föreslås också att det upprättas en *”Kistastandard vad gäller skyltning, renhållning och snöröjning för den fysiska miljön”*. Förvaltningen, som skulle få ett delansvar för att genomföra detta, har naturligtvis inget att invända mot förslaget, men får samtidigt erinra om att det förutsätter nya eller omfördelade resurser.

För övrigt förutsätter förvaltningen, liksom nämndens funktionshinderråd, att tillgängligheten för personer med funktionshinder beaktas i all planering av det framtida Kista Science City oberoende av om planeringen avser bostäder, arbetsplatser eller service av något slag liksom den offentliga miljön.

Till utvecklingsområdet *”God Infrastruktur”* föreslås aktiviteten *”Ny attraktiv tunnelbanestation och bussanslutning Kista Tunnelbana”*. Stadsdelsnämnden har under senare år vid ett flertal tillfällen för landstingets trafiknämnd och Stockholms Lokaltrafik AB påtalat det akuta behovet av att rusta upp Kista tunnelbanestation med anslutande bussterminal. Syftet är att göra dem mer attraktiva för det ökande antalet resenärer med kollektivtrafik. Om de framtida resandeströmmarna ska kunna tas väl om hand, i enlighet med framkomlighetsstrategi för staden som är under antagande, blir denna åtgärd nödvändig.

Vidare föreslås att Kista ska bli ett kommunikationsnav i Norra Stockholm och att detta ska vara en självklar integrerad del av varje infrastrukturutbyggnad i denna del av regionen. I anslutningen härtill föreslås i visionen att en *”Ny spårväg ’Kistagrenen’”* anläggs. Här är oklart om man avser tvärbanan förlängning från Bromma via Rissne och Kista centrum till Helenelunden eller något mera. Förvaltningen vill här påminna om att staden i ett flertal sammanhang framfört önskvärdheten av att knyta ihop kapacitetsstarka kollektiva samfärdsmedel med varandra i ett nätverk genom att förlänga tunnelbanegrenarna från Hjulsta och Akalla över kommungränsen till Järfälla, via den blivande Barkarbystaden till pendeltågsstationen i Barkarby. Kista som ett blivande regionalt centrum är beroende av att sådana tvärförbindelser skapas. Ett möj-

ligt om än inte lika kapacitetsstarkt alternativt är att förlänga tvärbanan från Kista med en gren mot Barkarby pendeltågsstation via Akalla och den blivande

Barkarbystaden. Sådana åtgärder skulle på ett påtagligt sätt öka förutsättningarna för den i visionen skissade framtidsbilden för Kista Science City.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 23 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Underremisser

Stockholm Business Regions remissvar har i huvudsak följande lydelse

Stockholms ställning som ledande ICT-region är fortsatt stark (Information and Communication Technologies). Utvecklingen och omvandlingen inom ICT-området är mycket snabb och näringslivet har visat förmåga att möta nya utmaningar i en allt hårdare internationell konkurrens. Kista Science City är en av de viktigaste förklaringarna till varför regionen fortsätter att rankas högt i internationella jämförelser. Samarbetet mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor är framgångsrikt och är organiserat på ett sådant sätt som andra regioner i världen har svårt att kopiera. Stockholm Business Region menar att det är viktigt att grunden för Kista Science City ligger fast. Bolaget menar att framtidsbilden mycket väl fångar detta perspektiv, och vill också framföra att den framgångsrika modellen även kan användas för andra klusterbildningar i regionen.

Framtidsbilden pekar på en utveckling av Kista till mer stadsliknande former. Stockholm Business Region tror att områdets attraktivitet därmed kan stärkas och att fler som arbetar i Kista också kan komma att bosätta sig i området. Samtidigt vill bolaget understryka att den dynamiska miljön som näringsliv och akademi skapar i hög grad förklarar Kistas framgångar. Framtidsbilden skulle tydligare kunna peka på vilka segment inom ICT som bedöms vara av särskilt stor vikt för områdets fortsatta utveckling. Stockholm Business Region ser stora möjligheter i utökade kopplingar mellan olika delar av den ICT-bransch som finns på olika platser i Stockholms stad. Kista Science City kan spela en viktig och drivande roll i att skapa dessa nätverksmöjligheter. Kopplingen till en geografisk plats bör i dessa sammanhang vara av underordnad betydelse, snarare är det Kista Science City som magnet för många branscher med koppling till ICT som bör stå i fokus. Ett framgångsrikt arbete i Kista kan också bidra till att staden når andra mål, som till exempel att nya arbetsplatser tillkommer i söderort.

Utmaningen att attrahera utländska forskningsinstitut är spännande och bör vara en process i nära samverkan mellan Kista Science City och Stockholm Business Region. Det bidrar till att stärka områdets karaktär som forskningscentrum, samtidigt som den internationella prägeln blir tydligare. Möjligheten för regionen att attrahera utländska forskare och företag bedömer bolaget ökar med en sådan insats (*bilaga*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ser positivt på förslaget till Vision och Strategi 2010-2020 för Kista Science City. Den överrensstämmer väl med stadens Vision 2030 och stadens stadsbyggnadsstrategi i Stockholms Översiktsplan - Promenadstaden. Områdets attraktivitet kan stärkas genom att tydligare arbeta med stadsutvecklingen i Kista. De fastighets- och projektbolag som är verksamma i Kista har tidigare spelat en viktig roll och koncernledningen gör bedömningen att det i framtiden kommer att vara än viktigare att den samverkan fortsätter och utvecklas vidare. Tillgången till attraktiva kontor och bostäder, men också andra former av platser för möten, demonstrationer eller kultur är viktiga för dynamiken i området. I detta sammanhang är det viktigt att tänka på attraktiva mötesplatser för företag och människor verksamma i Kista. Utifrån koncernens perspektiv är utvecklingen i Kista och föreslagen förstärkning av kopplingarna till Järvafältet med omgivande områden mycket viktig. Stadens bostadsbolag är starkt involverade i stadens Järvalyft och genomför under perioden 2010-2020 mycket omfattande upprustningsåtgärder och stadsutvecklingsprojekt i omgivande bostadsområden. Naturligtvis är utvecklingen i Kista betydelsefull för effekten av dessa satsningar och vice versa. Ökad attraktivitet och trygghet i omgivande områden ger ännu bättre förutsättningar för Kistas företag att kunna utnyttja den gemensamma infrastrukturen som kommunikationer, grönområden, promenadstråk m.m. på ett önskvärt sätt.

En mer stadsliknande utveckling av Kista avseende bebyggelse, mötesplatser, service, kultur m.m. ökar områdets attraktivitet och kan medföra att fler som arbetar i Kista också kan komma att bosätta sig i området. Det vore mycket positivt både utifrån miljöaspekter med mindre persontransporter och trafik till och från området men också för att stärka utvecklingen av övriga områden runt Järvafältet. Denna utveckling kan också ge ökade kopplingar till övriga ICT-etableringar på olika platser i Stockholms stad. Utvecklingen i Kista kan därför bidra till att staden når andra mål, som till exempel att nya arbetsplatser tillkommer i söderort.

På motsvarande sätt är det av stor betydelse att infrastrukturen utvecklas. Tvärbanan till Kista är betydelsefull för kopplingen till västra regionkärnan och till Bromma. Det är också angeläget med kopplingen till Arlanda. I det sammanhanget kan inte nog understrykas vikten av Arlandas möjligheter att fungera som kommunikationsnav för hela vår region. Flygplatsen måste kunna utvecklas vidare och behovet av fler interkontinentala direktlinjer är stort för att stärka vår konkurrenskraft och därmed också Kistas möjligheter att attrahera människor, företag och kapital.

Koncernledningen delar Stockholm Business Regions uppfattning om att det är näringsliv och utbildning som är basen och drivkraften för Kistas framgångar och visionen skulle tydligare kunna identifiera vilka segment inom ICT som bedöms viktigast för områdets fortsatta utveckling.

Inriktningen att öka attraktiviteten för internationell forskningssamverkan och etableringar bör vara en process i nära samverkan mellan Kista Science City och Stockholm Business Region som har en organisation som arbetar aktivt med främjande av internationella etableringar.

Koncernledningen vill också poängtera betydelsen att stadens bolag Stokab, byggt ut infrastruktur i form av ett fibernät som ger möjlighet till anslutning för både företag och snart 90 % av alla hushåll i Stockholm. Denna infrastruktur är också en betydande plattform för Stockholms ledande position inom ICT området.

Koncernledningen anser att det är positivt med den tydlighet som delmål och mätbara indikatorer ger, men efterlyser ett förtydligande om vem som ansvarar för underlag och uppföljning av de föreslagna indikatorerna. Antalet indikatorer bör också begränsas och fördelas på de aktörer som har rådighet över utvecklingen mot respektive delmål, exempelvis utbildningsnämnden som ger förutsättningar för en god utveckling av antalet ungdomar som väljer att gå i skola i Kista. Annars riskerar målstyrningen inte ge önskvärd effekt.

Sammantaget är koncernledningen positiv till föreslagen Vision och Strategi för Kista Science City som ligger väl i linje med ambitioner och satsningar inom koncernens övriga bolag.

Stockholms handelskammare

Stockholms handelskammare har i ett yttrande den 30 april 2012 följande svar på remissen.

Stockholms Handelskammare anser att arbetet med den uppdaterade visionen på ett bra sätt både visar på vad som åstadkommit och fångar upp de utmaningar och utvecklingsområden som finns framöver. Vi vill ändå passa på att förtydliga och förstärka vikten av vissa frågor.

Våra synpunkter

Det mellankommunala samarbetet måste utvecklas ytterligare. Särskilt kring viktiga utvecklingsområden som Helenelund och dess koppling till Kista.

- Ytterligare insatser behöver göras för att skapa en mer attraktiv och levande stadsmiljö. Det är positivt att den nya visionen har slagit samman de två utvecklingsområdena *Levande stadsmiljö* samt *God, service, kultur och fritid* till ett. Alla beståndsdelar som skapar en god stadsmiljö måste fortsätta att utvecklas.
- Fler bostäder. Även om det ingår i en attraktiv och levande stadsmiljö måste vi trycka särskilt på behovet av fler bostäder. Vi har en bostadsbrist i Huvudstadsregionen som måste hanteras om inte tillväxten ska stanna av.
- Studentbostäder. Även här har vi ett sedan länge stort underskott som påverkar hela Stockholm som studieort, men även Kista lokalt. Med fler studenter som kan studera i Stockholm/Kista skapar vi på lång sikt både fler

invånare, högre kompetens, fler jobb, attraktivare stad och en skarpare profil. Detta förhållande är särskilt viktigt för Kista både som stadsdel och leverantör av kompetens till IT-företagen.

Goda kommunikationer. Här är det naturligtvis oerhört viktigt att stora projekt som Förbifart Stockholm, E18/Kymlingelänken och en utbyggnad av Tvärbanan kommer på plats så fort som möjligt. Men även att den planerade pendeltågstrafiken till Arlanda förverkligas och att Stockholms stad och SL ser över miljön kring tunnelbanan och busstorget. Handelskammaren har också under lång tid argumenterat för en förlängning av blå linje från Akalla till Barkarby.

Järfälla kommun

Järfälla kommun har i ett yttrande den 8 augusti 2012 följande svar på remissen.

Det är ett ambitiöst och angeläget material som har utarbetats för Kista Science Citys utveckling. Järfälla vill som grannkommun ha ett fortsatt nära samarbete med Kista och bidra till att visionen för Kista Science City uppnås. Alla fyra utvecklingsområdena som har identifierats är angelägna, men vi vill särskilt peka på Järfällas möjlighet att bidra med attraktiva bostäder i näraliggande Barkarbystaden och vikten av goda kollektivtrafikförbindelser mellan de regionala stadskärnorna Barkarby-Jakobsberg och Kista-Sollentuna-Häggvik.

Att Kista ska vara en självklar integrerad del av varje infrastrukturutbyggnad i norra Stockholm är en högst rimlig ambition. Därför måste behovet av anslutning till Mälarbanan uttryckas på ett tydligare sätt som stämmer med nu aktuellt planläge. Det är nu beslutat att Mälarbanan kommer att byggas ut i befintlig sträckning genom Sundbyberg. För Kista bör det därför liksom för Järfälla vara av stor vikt att så snart som möjligt få till en spårförbindelse mellan Barkarby station och Kista. Järfälla tar i samband med förstärkningen av Mälarbanan stort ansvar, inte minst ekonomiskt, för att möjliggöra en spårförbindelse mellan Barkarby och Kista och att förbereda för en kommande fjärrtågsstation i Barkarby, ett Stockholm Väst. För att förbindelsen ska komma till stånd inom en snar framtid krävs samstämmighet mellan grannkommunerna och att förbindelsen är prioriterad från båda sidor.

Detta är bara några korta synpunkter. I ett fortsatt samarbete kommer säkert ytterligare samverkansmöjligheter till ömsesidig nytta att kunna utvecklas.

Solna stad

Solna stads kommunstyrelse beslutade vid sitt sammanträde den 2 april 2012 att godkänna samt överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat den 25 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningsförvaltningen är positiv till den uppdaterade framtidsbilden för Kista Science City. Den lägger en bra grund för utvecklingen av Kista, men också för omgivande kommuner såsom Solna. De utvecklingsområden som visionen fokuserar på stämmer väl överens med de områden som Solna stad fokuserar sitt externa utvecklingsarbete på. Inte minst att skapa förutsättningar för en dynamisk näringslivsutveckling är centralt för att skapa arbetstillfällen och tillväxt.

Stadsledningsförvaltningen ser gärna att staden kan hitta former för samverkan med Stiftelsen Electrum i Kista för att utveckla arbetet med gemensamma näringslivsfrågor. Det finns många ICT-företag i Solna, som sannolikt skulle ha stort utbyte av samverkan med det starka ICT-klustret i Kista. Dessutom arbetar Solna tillsammans med Stockholms stad, Stockholms läns landsting, KI, KTH och Stockholms Universitet inom ramen för Stiftelsen Vetenskapsstaden för att utveckla Haagstaden till ett av världens ledande områden för life science. Det finns en stor potential att stärka både ICT- och life science-klustrens internationella konkurrenskraft genom att öka samverkan mellan ICT- och life science-företagen, inte minst inom området hälsoinformatik. Avslutningsvis kan konstateras att Solna har ett växande filmkluster, som sannolikt också skulle kunna utvecklas genom en nära samverkan med ICT-klustret i Kista. Det finns således mycket att vinna på ett förstärkt samarbete med Stiftelsen Electrum i gemensamma näringslivsfrågor.

Beträffande utvecklingsområdet infrastruktur delar stadsledningsförvaltningen uppfattningen om betydelsen av snabba och effektiva kommunikationer. En väl utbyggd infrastruktur som möjliggör god framkomlighet är en viktig förutsättning för en fortsatt god tillväxt. Det är också viktigt att skapa förutsättningar för en nära samverkan med staten, men också mellan kommuner i infrastrukturfrågorna. Det blir allt tydligare att enskilda insatser i kommunernas gatunät kan få stor betydelse för framkomligheten i regionen. Mot denna bakgrund ser stadsledningsförvaltningen kommunsamarbetet runt Kista Science City som centralt för Solna.

När det gäller de aktiviteter som nämns inom infrastrukturuområdet kan konstateras att Solna stad inte är berörd av alla aktiviteter. Stadsledningsförvaltningen ställer sig inte heller bakom alla de insatser som nämns. Det gäller exempelvis utbyggnaden av Märlarbanan, där Solna stad i en tidigare remiss till Trafikverket förespråkade en dragning genom Sundbyberg (inte via Kista).

Sollentuna kommun

Sollentuna kommuns kommunstyrelse beslutade vid sitt sammanträde den 25 april 2012 att godkänna samt överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt yttrande lämnades av Ingvar Åhman-Eklund (SP), *bilaga 1*.

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 3 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Allmänna synpunkter

Det nuvarande arbetet har potential att utvecklas ett steg till i konkretiseringsgrad. Främst tänker vi på allt den ursprungliga visionen även arbetade med illustrationer och visionsbilder, som underlättar förståelse och kommunikation. T.ex. arbetar Stockholms Stad själva med detta i sin översiktsplan "promenadstaden". I den presenterade check-listeplattformen är det angeläget att tidsplan och ansvariga parter läggs in.

Dynamiskt näringsliv

Här delar Sollentuna kommun synen som framgår i framtidsbilden.

Utbildning och vetenskaplig miljö

Här delar Sollentuna kommun synen som framgår i framtidsbilden.

Levande stadsmiljö och kopplingar till Sollentuna kommun

Trots stora framsteg med t.ex. Kistagången, och Nya Victoria Tower, så är Kista centrumområde till stora delar i avsaknad av integrering av bostäder, vilket i sig är en svårighet för allt uppnå visionen med en levande stadsmiljö. Vi önskar även allt arbetet med allt komplettera och detaljera Kistagångens stadsmiljö kan komma eller steg vidare mot konkretisering, delta som en förberedelse för den "urban spridningskorridor", som nu behandlas i ett program för utveckling och utbyggnad av stationssamhället Helenelund i Sollentuna kommun.

Angående nästa urbana spridningskorridor, i koppling till Norra Kista och Sollentuna kommun via Turebergs Allé, så är den inte omnämnd i Nuvarande visionsuppdatering. Denna utveckling utgör i vår mening en mycket viktig parameter både för Kista Science City, som i skrivande stund aktivt pågår, t.ex. med byggandet av det nya stadskvarteret Nod, med ett nytt Digital Art Center, och den pågående planeringen i Stockholms stad för fortsättning av stadsutveckling här i norra Kista. Sollentuna kommun

kommer arbeta i vår förberedande planering med en lokal dialog kring vår del av detta stråk, från kommungränsen till kontakten med Sollentuna centrum. Dessa båda urbana spridningskorridorer utgör sammanlagt viktiga utgångspunkter och stråk för den regionala kärnan Kiska-Sollentuna/Häggvik.

I dessa båda fall önskar Sollentuna kommun att vi gemensamt tar nästa steg, och verkar mer konkret för att arbeta med dessa båda stadsutvecklingar. Detta med analy-

ser över kommungränsen som har till syfte att gemensamt utveckla den regionala kärnan, över kommungränsen.

God Infrastruktur - se även "Levande stadsmiljö"

Som komplement till pendeltågsstationen i Helenelund och kopplingen till Kista-gången, kommer Sollentuna kommun att här verka för en ny södra uppgång för att förbättra den naturliga urbana spridningar mellan Kista Centrums södra delar och Silverdal: en mycket viktig länk för utvecklingen av Sollentuna kommuns södra del. Länken kan t.ex. utformas som en gång och cykelbro direkt från Kista, söder om mäs-san, över motorväg och järnväg till den tänkta södra uppgången till det naturliga park-området i Sollentuna, med närhet till Silverdal. Ett exempel, av flera möjliga, är hur kopplingar tvärs de nödvändiga och riksintressebaserade huvudkommunikationerna i regionen kan utarbetas över kommungränsen Sollentuna/Stockholm.

Sundbybergs kommun

Ordföranden för Sundbybergs stads kommunstyrelse Jonas Nygren (S) har den 13 april 2012 översänt ett svar författat den 28 mars 2012.

Visionen av utvecklingen av Kista Science City är positiv utifrån Sundbybergs stads perspektiv. Närheten med goda kommunikationer och cykel- och gångavstånd mellan berörda områden innebär att framtidsbilden för Kista Science City är av stort intresse för Sundbyberg. Det är bra att kommunikationerna förstärks mellan stadsdelarna vilket ökar tillgängligheten och underlättar arbetspendling.

I handlingsplanens avsnitt "Goda kommunikationer" saknas mål som främjar gång- och cykeltrafik. Denna trafik berörs endast översiktligt i visionen. Staden förutsätter att även cykling kommer ingå i utvecklingen mot en långsiktigt hållbar miljö där cykelåkande blir ett attraktivt alternativ till bilåkande.

Staden instämmer i att Kista Science City har en stor betydelse som tillväxtmotor för regionen och delar intresset av att Järvafältet utvecklas till ett "levande Järvafält" med ett rikt utbud av aktiviteter.

Visionen av utveckling inom konst, kultur och de kreativa näringarna är intressant. Med Marabouparken och konsthallen och riktade satsningar på kultur och fritid finns många möjligheter att utveckla samverkan mellan Kista Science City och Sundbyberg och därmed stärka kulturens roll i den snabbt växande regionen.

Närheten till Kista Science City kan också innebära möjligheter för stadens skolor att göra studiebesök och på så sätt väcka ett intresse hos stadens ungdomar för den verksamhet som bedrivs.

Sundbybergs stad ställer sig positiv till den framtidsbild av Kista Science City som framställs i visionen under förutsättningen av att Kymlinge förblir en grön oas i Stockholmsregionen.

RESERVATIONER M.M.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att återremittera ärendet med följande motivering

Att i ärendet ha en specifik plan för hur redan boende på Järvafältet ska kunna integreras i planerna. Det gäller utbildning, arbete men även kultur.

Att i ärendet återkomma med en specifik plan för hur närmandet mellan befintlig utbildning på Järvafältet och Kista Science City tydligare ska integreras i planerna

Att i ärendet återkomma med en specifik plan för hur närmandet mellan jobbtorg och företag tydligare ska integreras i planerna

Att i ärendet specificera vilket kulturutbud som åsyftas i ärendet

2. Att i övrigt anföras

Ord som vision, målbild, ”The Capital of Scandinavia signalerar kvalité” återkommer i ärendet. Allt är fantastiskt. Det är bra att Stockholm ligger i framkant när det gäller forskning inom IT och kommunikation. Samverkan med forskningsvärlden är alltid av godo. Men i ärendet finns tyvärr ett språk som förvillar. Visionerna skrivs fram med ett reklamaktigt språk som är svårt att tränga igenom. Det är inte av godo för ärendet som är oerhört viktigt för norra Stockholm.

I WSP:s slutrapport från 2009 finns det en mer jordnära beskrivning av verkligheten. Utvecklingen verkar helt ha stannat av på vissa områden. Målen och visionerna har krockat med verkligheten. Att visionen ”Att erbjuda forskning och utbildning inom hela IT-områdets bredd” inte har nåtts borde kanske framgå även i texten från stadsledningskontoret.

När det gäller de starka skrivningarna om kultur finns det idag ingen tydlig bild av vad som avses och hur planerna ska förverkligas. Det viktigaste är förstås hur den befintliga strukturen av skolor, jobbtorg etc. ska komma in i ärendet. Hur ska barn och ungdomar inspireras att ta sig igenom grundskola och gymnasium? Hur ska de få förebilder och förutsättningar? Det saknas en trovärdig vision för detta, en plan som är verkligheten nära.

Reservation anfördes av Karin Gustafsson m.fl. (S) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens svar samt att därutöver anföra:

Att många ungdomar på Järva inte slutför sin gymnasieutbildning är ett av de absolut största problemen på Järva idag, därför är det glädjande att arbetsmarknadsförvaltningen lyfter den frågan i sitt svar och trycker på ökad samverkan på olika nivåer för att inspirera fler barn och unga till högre studier. Naturligtvis är frågan oerhört komplex och det är bara en av alla åtgärder man skulle behöva vidta. Förvaltningen nämner också att man önskar att stadsdelarna runt Järvafältet ska få ta del av den utvecklingskraft som finns i Kista Science City. Det hoppas vi ska bli verklighet även om vi vet att det är svårt.

Vi tror att ett strukturerat arbete för att få företagen i Kista att anställa ungdomar från området under sommartid skulle vara gynnsamt för hela Järva. Idag är det möjligt för stadens entreprenörer och samarbetspartners att emottä sommarjobbare. Vi tror att det skulle vara gynnsamt för alla parter om det fanns ideella organisationer och föreningar som skulle få samma chans att ge ungdomar i området möjlighet till sommarjobb.

Kista Science City har utvecklats till ett stort arbetsområde med många företag som är verksamma inom informations- och kommunikationsteknologin vilket vi är positiva till. När området fortsätter att utvecklas är det vår förhoppning att det finns en genomtänkt strategi för hur man ska få fler små lokala företagare att etablera sig. För detta krävs lämpliga lokaler.

Vi ser företagen i Kista som en tillgång för de deltagarna i SFI utbildning. Om förvaltningen skapar en relation till dessa företag kan detta vara ett sätt att få fler högt utbildade SFI elever i arbete snabbt. Även Jobbtorg och Arbetsförmedling bör i större utsträckning arbeta mot företagen, både för att kunna vara behjälpliga vid rekryteringar men också för att få tillgång till fler praktikplatser.

Infrastrukturen i Kista kommer behöva långt mycket mer satsningar än de som finns idag eller planeras. Ska Kista fortsätta att bebyggas med flera arbetsplatser måste man se till att kollektivtrafik och bilvägarna är dimensionerade för det.

Ambition i visionen om Kista Science City att på olika sätt ska bidra till en positiv utveckling i övrigt på Järvafältet ser vi positivt på. Dock är vi oroliga att det stannar vid en vision för att det skall verkligen krävas lokala insatser. I det socialdemokratiska förslaget till Husby strukturplan föreslog vi t ex att man skulle bygga en lokal som passa för en småskalig saluhall i Husby. Det är bara ett exempel på något som faktiskt är intressant både för lokalbefolkningen och för besökare utifrån.

Så som Kista Science City har utvecklats är på många sätt fantastiskt och till stor del beror det på att några av de ledande företagen valt att ha sina kontor där samt det strategiska läget rent geografiskt. Att Stockholms kommun på olika sätt arbetar för att den positiva utvecklingen ska hålla i sig är bra och viktigt för Stockholm och även hela Sverige.

Reservation anfördes av Sara Pettigrew m.fl. (MP) enligt följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

Att i huvudsak bifalla remissen

Att därutöver anföra

Att arbetsmarknadsförvaltningarna utvecklar samarbete med Stiftelsen Electrum och samarbete med stora och medelstora företag verksamma i Kista Science City för att delvis kunna försörja sitt behov av arbetskraft från lokalbefolkningen i Järvaområdet. På detta sätt kan företagen i ICT-klustret i Kista ta ett större socialt ansvar.

Av statusrapporten hösten 2009 om Kista Science City framgår att visionen om en fungerande arbetsmarknad med ökad mångfald och integration där boende i området ges möjlighet att matcha företagets behov av personal inte har infriats till fullo. Andelen förvärvsarbetande som bor i Järva har inte ökat, trots arbetstillfällena i Kista har ökat markant.

Idag erbjuder stadsdelarna i Järva sina skolelever sommarjobb, men många har svårigheten att hitta företag som tar emot sommarjobbande ungdomar. Vi föreslår att staden som företräds av arbetsmarknadsnämnden att inleda samarbete med Stiftelsen Electrum och verksamma företag i Kista om att erbjuda/ta emot sommararbetande ungdomar. Vi tror på att staden kan bidra på detta sätt till att öppna dörrar för de utan eget socialt nätverk.

Effektiva och kalibrerade infrastrukturer är en förutsättning för framtida industrier. Många människor arbetspendlar från Västerås/Mälardalen till Kista. För att minska bilismen och effektivisera resande behöver staden förlänga tunnelbanan från Kista centrum till Barkarby och senare från Hjulsta till Barkarby.

Vi ser också ett scenario där framtidsbilden Kista Science City kompletteras med strategier för miljösmarta leveranser och miljöteknik forskning.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Åke Askensten m.fl. (MP) enligt följande.

Stockholm ska bli en stad av världsklass när det gäller hållbar utveckling. Den nu lagade kraftbundna översiktsplanen benämns "Promenadstaden". Det är viktigt att i handling visa att dessa visioner blir verklighet inte minst inom de områden som Exploateringsnämnden ansvarar för - gator, vägar, offentliga platser etc.

Det som nu successivt byggs upp i och runt Kista (norra Järvafältet) är ett omfattande trafiklandskap (som tar stora värdefulla markytor i anspråk) och som är helt anpassat till bilen. Tillgängligheten för bilen blir extremt god. På sikt kanske området kommer att försörjas av en spårväg - Kistagrenen. Inom en snar framtid måste även tunnelbanan förlängas från Hjulsta (alternativt Akalla) till Barkarby enligt det förslag som fanns med Dennisöverenskommelsen 1992.

Stadsledningskontoret skriver ”kontinuerlig utveckling till stadslig miljö sker i den fysiska planeringen med hjälp av breda gator, kvartersstruktur, belysning och träd”. Denna ”definition” av stadslig miljö överensstämmer dåligt med vad som brukar benämnas hållbar stadsutveckling. En hållbar stad utgår bl.a. från den gående människan och hennes perspektiv (se bl.a. i TRAST, Trafik för en attraktiv stad) och vad som antagligen avses med "Promenadstaden".

I trafikkontorets förslag till framkomlighetsstrategi prioriteras bl.a. detta:

A. Fler människor och mer gods ska kunna förflyttas genom att fler använder kapacitetsstarka färdmedel, d.v.s. kollektivtrafik, cykel och gång.

B. Framkomligheten i väg- och gatunätet ska förbättras genom att öka reshastigheten för de kapacitetsstarka färdmedlen och höja restidspålitligheten för alla trafikanter.

C. Vägarnas och gatornas roll som attraktiva platser ska förstärkas genom att förbättra gångvänligheten i staden.

D. De negativa effekterna av väg- och gatutrafiken ska minimeras genom att styra bilanvändning till de resor där bilen gör mest samhällsnytta.

I remissen borde det tydligare framgå på vilket sätt den attraktiva och hållbara staden (Kista Science City) skapas. Vilka gator blir ”shared space”, hur planeras, utformas och dimensioneras gator och vägar för cyklister (inklusive säkra cykelparkeringar med service) och för gående? Hur utformas trafik och rörelsemönstret så att det blir jämlikt och jämställt (social hållbarhet)?

Konceptet ”Mobility Management” (MM) och ”Mobility Turn” (se exempelvis Sheller/Urry i Environment and Planning A 38) borde tillämpas i större utsträckning om staden menar allvar med att förverkliga en hållbar stad i världsklass. Nu präglas ”trafikplaneringen” av föråldrade idéer där de gamla SCAFT-normerna från 1968 fått alltför stor genomslagskraft. Det är inte hållbar stadsutveckling av världsklass.

I övrigt hänvisas till MP:s text i Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd den 19 april.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Den borgerliga majoriteten presenterar en storstilad vision för Kista Science City. Kista är en viktig ”kärna” i Stockholmsområdet och exploateringskontoret har anvisat mark och ansvarat för infrastruktur såsom utbyggnad av vägar.

Vi anser att en utveckling av Kista Science City inte enbart kan bestå av utbyggnad av bostäder, företag och kommersiella verksamheter. Även kultur, verksamhet för barn och ungdomar, idrott och andra viktiga verksamheter måste rymmas i Kista om visionen ska bli verklighet. Tyvärr finns inga sådana större satsningar. Vi vill också understryka att sådana satsningar inte får ske på bekostnad av att man utarmar de närliggande stadsdelarna Akalla och Husby och flyttar kulturella verksamheter därifrån till Kista.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Ann Mari Engel (V) enligt följande:

Den borgerliga majoriteten utmärker sig genom att presentera alltfler och allt fluffigare ”visioner”. Dessa saknar dock ofta verklighetsförankring.

När det gäller visionen för Kista Science City finns en rad idéer på kulturområdet, men när det kommer till förverkligandet medges att ”I visionen ser man det dock som mindre sannolikt att Kista Science City kommer att ha ett blomstrande kulturliv eftersom ingen av de stora satsningarna inom kultur som pekas ut i visionen har klara finansierare eller har nått längre än till planeringsstadiet”.

Vi vill framhålla att ett nytt bibliotek i Kista Science city inte får öppnas på bekostnad av det befintliga biblioteket i Akalla, som har en viktig funktion i lokalsamhället, inte minst för barn och unga. De förhållandevis låga besöksiffrorna kan förklaras med mycket begränsade öppettider. Man bör i stället satsa på ökad tillgänglighet och mer aktiviteter på biblioteket i detta område som är i stort behov av kulturverksamhet. Detta är mer angeläget än att öppna ett nytt bibliotek i ett område som Kista, där man i det aktuella ärendet skriver apropå kultur att ”antalet aktörer som intresserar sig för denna typ av verksamhet är få”.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Greta Leijon m.fl.(S) enligt följande:

Nu drygt 10 år sen visionen om Kista Science City utarbetades som en vetenskapsstad med en genomtänkt offentlig miljö, med parker, rekreation, shoppingmöjligheter, bra boende och kulturaktiviteter och evenemang där människor ska trivas både med att bo, studera och arbeta - kan vi se att Kista Science City räknas till ett av de främsta klustren i världen för informations- och kommunikationsteknologi (ICT).

Men när det kommer till kulturaktiviteter och särskilt piloten Digital Art Center (DAC) ser vi Socialdemokrater med oro på de svårigheter kulturverksamheterna i området har att vara tillräckligt bärkraftiga. Piloten DAC har snart varit igång två år (startades maj 2010) och brottas med bristande intresse från kapitalstarka intressenter att investera i verksamheten.

Ingen av de stora satsningarna inom kultur som pekas ut i den nya visionen har klara finansierare eller har nått längre än till planeringsstadiet. Staden måste ta ett tydligare ansvar för utvecklingen. Det får inte gå med DAC som med Barnpalatset på Riddarholmen.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Tomas Rudin m.fl. (S) enligt följande:

Utvecklingen i Kista de senaste åren har varit enormt positiv, för Kista och för hela Järva. Samtidigt finns bristande kopplingar mellan Kista och övriga Järva, vilket skulle behöva förbättras genom bättre kollektivtrafikmöjligheter.

Entrén till Kista Science City har förbättringspotential. Ett sådant är att bygga samman Kista Science City med infrastrukturen i området genom att förlänga tunnelbanans sträckning så att det tillskapas en ingång direkt in i Kista Science City.

Särskilt uttalande gjordes av Daniel Helldén m.fl. (MP) enligt följande:

Det är positivt att Kista Science City utvecklats till ett dynamiskt företagsområde. Inför det fortsatta utvecklingsarbetet med Kista Science City är det dock viktigt att staden funderar över hur detta kunskapscentrum ska komma hela staden till nytta. Att se över strukturella kopplingar till närliggande områden såsom Rinkeby är viktigt. Hur en eventuell förlängning av tunnelbanan via Kista centrum mot Akalla till Barkarby och senare från Hjulsta till Barkarby skulle kunna utformas borde hanteras i "Framtidsbilden för Kista Science City". En beskrivning av hur den framtida bebyggelsen i Kista Science City borde vara utformad för att ligga i absolut framkant när det gäller miljövänligt byggande borde också ingå i arbetet.

Trafik- och renhållningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Emilia Hagberg m.fl. (MP) och Tobias Johansson (V) enligt följande.

Den vidare satsningen på Kista Science city är mycket bra och lovvärd. Kontorets svar är även relevant och välgrundat. Dock är det anmärkningsvärt att så mycket fokus på bilförbindelser. Det är mycket viktigt att planeringen av Kista Science City har sin utgångspunkt i Framkomlighetsstrategins prioriteringsordning gång, cykel, kollektivtrafik och därefter biltrafik. Likaså måste en hållbar parkeringspolicy tas fram. Stor tillgång till billiga och gratis parkeringsplatser driver upp arbetspendlingen med bil drastiskt och det måste undvikas för att skapa ett hållbart trafiksystem.

Även cykelplanens mål och åtgärder måste följas. Vi vill understryka vikten av att de planerade satsningarna på gång- och cykeltrafikanter verkligen blir av. Projekten för att stärka sambanden mellan Kista och omgivande bostadsområden via cykel och gång verkar i hög grad vara beroende av att andra fristående projekt blir av; "Strukturplan för Husby" samt "Hållbara städer". Det är viktigt att dessa samband stärks även ifall de projekten somnar in.

Förfart Stockholm är en mycket dålig satsning vilken vi självklart helt tar avstånd ifrån. Det kan även vara klokt att försöka få in än mer bostäder i Kista för att stadsdelen ska kunna leva hela dygnet och inte bara under kontorstid.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Kerstin Aggefors m.fl. (S).

Att delvis bifalla förvaltningens förslag
Att därutöver anföra

Att många ungdomar på Järva inte slutför sin gymnasieutbildning är ett av de absolut största problemen på Järva idag, därför är det glädjande att även arbetsmarknadsförvaltningen lyfter den frågan i sitt svar och trycker på ökad samverkan på olika nivåer för att inspirera fler barn och unga till högre studier. Naturligtvis är frågan oerhört komplex och det är bara en av alla åtgärder man skulle behöva vidta. Förvaltningen nämner också att man önskar att stadsdelarna runt Järvafältet ska få ta del av den utvecklingskraft som finns i Kista Science City. Det hoppas vi ska bli verklighet även om vi vet att det är svårt och att det hittills har misslyckats totalt.

En sak som skulle kunna göras förutom den samverkan mellan skolor och företag som förvaltningen tar upp, är att man börjar arbeta strukturerat för att företagen i Kista ska anställa ungdomar från området under sommartid. Idag är det redan möjligt för stora riskkapitalbolag som Carema att ta emot sommarjobbare enbart för att de finansieras av skattepengar. Vi tycker därför att även "vanliga" privata kan få ta emot ungdomar för sommarjobb. Vi skulle vilja påstå att det är en feltolkning av kommunalagen att tro att det skulle snedvrída konkurrensen.

Dessutom borde man kunna få flera företag att anställa ungdomar över 18 på helt vanliga sommarjobb. Vi är övertygade om att det finns många företag som är intresserade av att göra något för att få flera ungdomar från Järva att bli intresserade av deras verksamheter.

Kista Science City har utvecklats till ett stort arbetsområde med många företag som är verksamma inom informations- och kommunikationsteknologin vilket vi är positiva till. När man nu fortsätter utveckla detta område och ska arbeta med att utöka utbudet av mötesplatser, restauranger och liknande i själva arbetsområdet är det vår förhoppning att man har en genomtänkt strategi för hur man ska få fler små lokala företagare att etablera sig. Vi hoppas också att andra typer av tjänsteföretag kan etablera sig i Kista men även det kräver att det finns lämpliga lokaler.

I samverkan med företagarna i Kista vill vi också att man tar med vuxenutbildning, SFI och andra aktörer för att få flera högutbildade invandrare i arbete snabbt. Många högutbildade nyanlända skulle kunna få sin utbildning validerad och snabbt få kombinera sina studier i svenska med språkpraktik på ett företag som faktiskt arbetar inom

deras kompetensområde. Även jobbtorg och arbetsförmedling bör kunna arbeta i större utsträckning mot företagen, både för att kunna vara behjälpliga vid rekryteringar men också för att få tillgång till fler praktikplatser och annat.

Sist men inte minst måste vi nämna att infrastrukturen i Kista kommer att behöva långt mycket mer satsningar. Idag är det nästan omöjligt för de som ska ta sig ut eller in i Kista i rusningstrafik att komma fram. Även lokalbefolkningen måste kunna lämna barn på förskola, skola, fotbollsträningar och liknande med bil. Detta handlar inte enbart om de stora trafiklederna utan också om lokalgatorna. Om man ska fortsätta bygga ut Kista med flera arbetsplatser måste man se till att bilvägarna är dimensionerade för det. Dessutom måste man satsa på tunnelbanan som behöver åka med ännu tätare turer och nya busslinjer för att få effektiv kollektivtrafik. Om man ska få folk att välja kollektivtrafiken före bilen är detta ett måste. Ett exempel på förbättrad kollektivtrafik vore att bygga samman de två tunnelbanegrenarna på Järvafältet så att de möts i Barkarby.

Slutligen vill vi till stadsledningskontoret skicka med att vi tycker att det vore en bra ambition att man i Kista Science City visionen på olika sätt ska bidra till en positiv utveckling i övrigt på Järvafältet. I en vision borde finnas med något om vad Kista Science City har att vinna på att ta tillvara de kompetenser, såväl språkliga som kulturella, som finns också i Rinkeby, Husby och Akalla. Det är också viktigt att man sätter mål och indikatorer som syftar till att uppfylla de ambitionerna. T ex skulle man under generella indikatorer mäta hur många av invånarna i stadsdelarna Kista, Husby, Akalla och Rinkeby som arbetar i Kista Science City då detta är stadsdelar som ser olika ut till exempel när det gäller utbildningsnivå, inkomst och upplåtelseformer på bostäder. Vill man på allvar att fler boende runt Järvafältet ska arbeta i Kista Science City bör man också mäta det.

Under indikatorerna för levande stadsmiljö kan man också läsa indikatorer som ”antal skolungdomar som väljer att gå i skola i Kista”. Vad menar man med det? Menar man Kista eller menar Kista som den gamla stadsdelsnämnden var där även Husby och Akalla ingick? Eller ingår även Rinkeby i Kista? Den moderatledda alliansen har trots allt slagit ihop Rinkeby och Kista stadsdelsnämnd med motiveringen att Rinkeby skulle få ta del av den positiva utveckling som skedde i Kista. Om man på allvar menar det måste man satsa på de stadsdelarna och se till att det finns ett kulturellt utbud, butiker, restauranger och företag som folk vill besöka. I vårt förslag till Husby strukturplan föreslog vi t ex att man skulle bygga en lokal som passa för en småskalig saluhall i Husby. Det är bara ett exempel på något som faktiskt är intressant både för lokalbefolkningen och besökare utifrån.

Så som Kista Science City har utvecklats är på många sätt fantastiskt och till stor del beror det på att några av de ledande företagen valt att ha sina kontor där samt det strategiska läget rent geografiskt. Att Stockholms kommun på olika sätt arbetar för att den positiva utvecklingen ska hålla i sig är bra och viktigt för Stockholm och även hela Sverige.

Reservation anfördes av Jakob Dencker m.fl. (MP) enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar

- Att delvis bifalla förvaltningens svar på remissen
- Att man förstärker inriktningen på miljöarbete i företagen i Kista Science City
- Att man ytterligare betonar förstärkningen av kollektivtrafiken
- Att hela Järvaområdet ska få del av välståndet som skapas i Kista Science City
- Att därutöver anföras

Vi i Miljöpartiet i Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd tycker att det kan vara mycket positivt att vi har ett dynamiskt företagsområde inom vårt stadsdelsområde. Samarbete mellan näringsliv, Stockholms stad, akademi och forskning är viktigt. Att Kista Science City är ett av världens främsta kluster inom informations- och kommunikationsteknologi borde kunna komma hela stadsdelen till nytta. Så är dock inte fallet i tillräcklig utsträckning. Därför skulle vi vilja trycka på vikten av denna aspekt när man fortsätter utveckla Kista Science City:

Lika rättigheter

Vi vill främja att Husbybor och Rinkeby- och Tenstabor i större utsträckning får jobb i Kista arbetsområde.

Vi vill att Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd tillsammans med flera, t ex Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och arbetsmarknadsnämnden, utvecklar samarbete med Stiftelsen Electrum och samarbete med stora och medelstora företag verksamma i Kista Science City för att delvis kunna försörja sitt behov av arbetskraft från lokalbefolkningen i Järvaområdet. På detta sätt kan företagen i ICT-klustret i Kista ta ett större socialt ansvar.

Av statusrapporten hösten 2009 om Kista Science City framgår att visionen om en fungerande arbetsmarknad med ökad mångfald och integration där boende i området ges möjlighet att matcha företagets behov av personal inte har infriats till fullo. Andelen förvärvsarbetande som bor i Järva har inte ökat, trots arbetstillfällena i kista har ökat markant.

Vi vill också betona följande aspekter:

Sommarjobb för våra ungdomar i Kista Science City

Idag erbjuder stadsdelarna i Järva sina skolelever sommarjobb, men många har svårigheten att hitta företag som tar emot sommarjobbade ungdomar. Vi föreslår att staden i form av t ex Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och arbetsmarknadsnämnden inleder tätare samarbete med Stiftelsen Electrum och verksamma företag i Kista om att erbjuda/ta emot sommararbetande ungdomar. Vi tror på att staden kan bidra på detta sätt till att öppna dörrar för dem utan eget socialt nätverk.

Miljö och hållbar utveckling

Vi vill att staden ska uppmuntra företagen i det dynamiska Kista Science City att arbeta mer med miljöfrågor, t ex med miljöteknik, miljöforskning och att miljöanpassa den egna verksamheten. Vi vill se ett scenario där framtidsbilden för Kista Science City kompletteras med strategier för miljösmarta leveranser och miljöteknikforskning, för att IT-sektorn mer ska bli ett verktyg för en hållbar utveckling. IT kan bidra till en bättre miljö genom att minska behovet av resande, men IT-sektorn är också i sig en stor energikonsument. Kanske kan IT-sektorn i Kista göra mer för att utveckla energi-effektiva IT-system?

Ännu bättre kollektivtrafikförbindelser

Ännu bättre kollektivtrafikförbindelser till Kista Science City är naturligtvis också viktigt.

En effektiv och klimatneutral infrastruktur är en förutsättning för framtida industrier. Många människor arbetspendlar från Västerås/Mälardalen till Kista. För att minska bilismen och effektivisera resandet behöver staden förlänga tunnelbanan från Kista centrum via Akalla till Barkarby och senare från Hjulsta till Barkarby. Det finns även andra kollektivtrafikprojekt som skulle vara angelägna. Förlängningen av Tvärbanan till Kista och vidare mot Helenelund och på sikt till Sollentuna tycker vi är en bra satsning och vi prioriterar den.

Vi anser inte att Förbifart Stockholm ska byggas. Denna väg kommer bara att öka bilåkandet på sikt. I stället ska man satsa på att bygga ut kollektivtrafiken. ”Förbifarten” kommer också att göra stora intrång på Järvafältet. Runt de gigantiska trafikplatserna som är tänkt byggas i anslutning till de sexfiliga tunnelnedfarterna (12 vägbanor i bredd samt på- och avfartsramper), bidrar till stora barriäreffekter. Två av dem placeras dessutom i några av länets socioekonomiskt svagaste områden; Skärholmen och Hjulsta. Trafikplatserna bidrar till ökad lokaltrafik i dessa områden, med därtill ökande trängsel, buller och luftföroreningar. Barriäreffekterna försvårar för cyklister och gångtrafikanter, något som motverkar målen om ökad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Förbifart Stockholm bidrar därmed till ökad segregation.

Genom att låta trängselavgifterna gå till kollektivtrafiken skulle flera angelägna spårprojekt kunna startas upp nu och landstingets totala lånebehov kunna minskas. Därigenom tryggas även en långsiktig hållbar ekonomi. Följande objekt är av stor vikt och saknar finansiering i nuläget.

Järvafältets grönområde behöver bevaras

Inom stadens förslag till framtidsbild vill man att planerna (som t ex dykt upp i Järva Vision 2030) på att utforma ett aktivitetsstråk inom Järvafältets grönområde mellan Kista /Husby och Eggeby Gård/Spångadalen bör förverkligas. Detta aktivitetsstråk får inte förändra Järvafältets karaktär av grönområde/naturområde. Vi är dock inte negativa till mindre nyanläggningar som ökar attraktiviteten hos Igelbäckens kulturresevat utan att förstöra känslan av sant naturområde utan alltför stor mänsklig påverkan.

Diskussion – får Rinkeby del av tillväxten i Kista?

Rinkeby/Kista heter vår stadsdel sen sammanslagningen och Rinkeby/Kista ska behandlas med samma respekt. Kista Science City är en vision som väl avspeglar alliansens samhällssyn. Det är naturligtvis en bra idé vid första anblicken att skapa ett stort centrum med utbildning, stora företag inom tekniksektorn, bra boendemiljö för de höglönlade teknikerna och kulturella aktiviteter som ett kulturhus i Husby och kanske till och med ett operahus. Idrottsanläggningar och friluftsbad på Järvafältet för rekreation. Både tvärbana och tunnelbana ska byggas ut. Den fula T-banestationen i Kista måste få ett ansiktslyft. Kommunikationerna ska knyta ihop liknande områden där de Kista-anställda kan tänkas bo, Ursvik, Helenelund, Järfälla. Husby råkar ligga mitt i utvecklingen av Kista och ska införlivas i det nya attraktiva Kista med uppiffat centrum och renoverade bostäder och mera stadsliknande gator där många av de nuvarande hyresgästerna inte kommer att ha råd att bo kvar. En vacker idé för de välbeställda och ett stort steg mot ytterligare segregation i samhället. Rinkeby och Kista ska hänga ihop. Rinkebys service är flyttad till Kista. Det är där Rinkebyborna ska sköta sina bankärenden och gå till försäkringskassan eller handla.

Men Rinkeby finns inte ens med i funderingarna kring de förbättrade kommunikationerna med tvärbana och T-baneutbyggnad. Rinkeby existerar inte. I det överbefolkade Rinkeby med 15 000- 25 000 invånare ser utvecklingen ut så här: Man klämmer in så många bostadshus som möjligt på de små icke bebyggda ytor som finns. En moské har man beslutat om och det är bra för alla muslimer i området men det verkar fortfarande vara oklart om det går att finansiera den. Vi accepterar inte att vår stadsdelsnämnd segregerar områden inom stadsdelen. Ska Rinkeby/Kista vara en stadsdel så ska kommunikationer och utveckling planeras på lika villkor inom våra olika områden.

Hur expansivt?

Vi anser att målet att Stockholmsregionen ska vara en av de mest expansiva regionerna inte är odelat positivt. Tillväxt är inte alltid bra.

Reservation anfördes av Anki Erdmann m.fl. (V) enligt följande.

1. Att Rinkeby-kista stadsdelsnämnden beslutar att återremittera ärendet med följande beslut
2. Att i ärendet ha en specifik plan för hur redan boende på Järvafältet ska kunna integreras i planerna. Det gäller utbildning, arbete och kultur.
3. Att i ärendet återkomma med en specifik plan för hur närmandet mellan befintlig utbildning på Järvafältet och Kista Science City tydligare ska integreras i planerna
4. Att i ärendet återkomma med en specifik plan för hur närmandet mellan jobbtorg och företag tydligare ska integreras i planerna
5. Att i ärendet specificera vilket kulturutbud som åsyftas i ärendet
6. Att i övrigt anföra

Ord som vision, målbild, ”The Capital of Scandinavia signalerar kvalitet” återkommer i ärendet. Allt är fantastiskt.

Det är bra att Stockholm ligger i framkant när det gäller forskning inom IT och kommunikation. Samverkan med forskningsvärden är alltid av godo. Men i ärendet finns tyvärr ett språk som förvillar. Visionerna skrivs fram med ett reklamigt språk som är svårt att tränga igenom. Det är inte till godo för ärendet som är oerhört viktigt för norra Stockholm.

I WSP:s slutrapport från 2009 finns det en mer jordnära beskrivning av verkligheten. Utvecklingen verkar helt ha stannat av på viss områden. Målen och visionerna har krockat med verkligheten. Att visionen ”Att erbjuda forskning och utbildning inom hela IT-områdets bredd” inte har nåtts borde kanske framgå även i texten från SLK.

När det gäller de starka skrivningarna om kultur finns det idag ingen tydlig bild av vad som avses och hur planerna ska förverkligas.

Det viktigaste är förstås hur den befintliga strukturen av skolor, jobbtorg etc. ska komma in i ärendet. Hur ska barn och ungdomar inspireras att ta sig igenom grundskola och gymnasium? Hur ska de få förebilder och förutsättningar? Det saknas en trovärdig vision för det, en plan som är verkligheten nära.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Bo Sundin m.fl. (M) och ledamoten Burhan Yildiz m.fl. (FP) enligt följande.

Kista är en unik stadsdel i Sverige, en nod i den globaliserade kunskapsindustrin och en mötesplats mellan människor från hela världen. Högskola, näringsliv, bostadsområden och handeln sjuder av aktivitet och mångfald. Kista är ett starkt varumärke för Stockholm och en modell för hur ytterstäders perifera områden kan lyftas genom gemensamma ansträngningar från akademi, företag, kommers och politik.

Framtidstro som Kista representerar ska avspeglas i dess bebyggelse. Just i Kista behövs en djärvare och mer emblematiske arkitektur än vad som möjligt i andra delar i Stockholm. Detta skulle även kunna inspirera till järvare och mer varierad byggnation i ytterstaden. Man bör eftersträva modern och varierad byggnation med utveckling med en arkitektur som lever upp till att vara samtida och att vara varierade. Vi vill därför att de arkitekter och byggherrar som ska bygga det framtida växande Kista inte bara tänker ”modernt” med fasader i glas och betong.

Med utvecklingen av nya områden kan det gärna förstärkas med byggnader av starkare landmärkeskaraktär. I utvecklingen framåt skulle de nya kvarteren ges ytterligare stadskaraktär genom att även planera för helt sluten bebyggelse (där gårdarna är för de boende) och om modern eftersträvansvärd klimatvänlighet kan avspeglas i gestaltningen.

Länge har Stockholms ytterstad präglats av en arkitektur som varit mer funktionellt och schablonmässigt utformad än vackert och individuellt designad utifrån de varierande förutsättningar och önskemål som finns i varje enskilt område. Vi tror dock att

funktionalitet, estetiska värden och områdesmässig särart går att och med fördel också *bör* förenas. Planerar in mer av annan arkitektur, exempelvis från sekelskiftet 1800-1900, som bryter mönstret med fyrkantiga ”betongförorter” för att få mer av stads-känsla i ytterstaden.

Satsning på kultur i form av teater och musik behöver inte alltid kosta pengar. Ibland räcker det med att visa vägen och på det viset uppmuntra till själsutvecklande verksamhet. Idag finns det stora möjligheter för olika kulturverkstäder att verka på stadens mark. Det gäller att känna till hur man bäst får verksamheten att gå runt och inte minst att dela med sig den färdiga produkten av ens arbete och även med fritt inträde. Förvaltningen skulle kunna medverka till att det skapas en kulturkommitté eller kulturråd under Järva Andan som skulle kunna utveckla dessa verksamheter.

I våra stadsdelar finns det stora parkytor som lämpar sig mycket bra till parkteatrar. Exempelvis finns det i Kista en amfiteaterliknande park mellan Ärvingeskolan och Ärvingehallen som nyttjas mycket sparsamt trots att den mycket väl skulle kunna vara en plats för olika typer av spontanteater eller konserter med olika musikgrupper och musikklasser som skulle kunna anordna konserter i organiserad form.

Teatergrupper, teatersektioner och teaterskolor för till exempel dans, teater, konserter skulle kunna arrangeras i vår stadsdel. Ifall grupperna skulle behöva stöd till kanske scenkläder eller annan typ av kostnad för scenografi skulle de kunna få stöd. För kulturprojekt kan man söka "Kulturstöd för unga" hos Kulturförvaltningen.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Sundin m.fl. (M), Jakob Dencker m.fl. (MP), Burhan Yildiz m.fl. (FP), Kerstin Aggefors m.fl. (S) och Anki Erdmann (V) enligt följande.

”Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd tillsammans med andra aktörer i staden, t.ex. arbetsmarknadsnämnden, utvecklar samarbete med Stiftelsen Electrum och samarbete med stora och medelstora företag verksamma i Kista Science City för att delvis kunna försörja sitt behov av arbetskraft från lokalbefolkningen i Järva området. På detta sätt kan företagen i ICT- klustret i Kista ta ett större socialt ansvar.”

Sollentuna Kommun

Särskilt yttrande lämnades av Ingvar Åhman-Eklund (SP).

Dra Kistagången till Helenelunds pendeltågstation på en attraktiv överdäckning över motorvägen - Gate Nord.

Det bästa sättet att skapa en dynamisk framtidsmiljö i gränsen mellan Kista och Helenelund är att binda samman Kista med Sollentuna och Helenelunds pendeltågstation genom en överdäckning över E4:an från dagens Kistagång till Helenelund. Överdäckningen kan med fördel förses med butiker, kanske en galleria - en PONTE NUOVO - följande traditionen från Ponte Vecchio i Florens, en av världens mest kända inbyggda broar. Ett nytt höghus - kanske namnet Estelle Tower - på Sollentunas sida av motorvägen, intill pendeltågsstationen skulle möjliggöra etablering av både verksamheter och bostäder och tillsammans med Victoria Tower skapa en fin inramning av förbindelsen med möjligheter till extraordinära lägen för marknadsföring. Kista och Sollentuna skulle tillsammans skapa en attraktiv gemensam stadsmiljö på liknande sätt som Stockholm och Solna gör med Hagastaden. I underlaget framhåller man att Kistagången bör göras till en levande stadsgata med folkliv och naturliga mötesplatser. Dra Kistagången ända fram till Helenelunds pendeltågsstation över en den nya överdäckningen. Då skapas ett folkligt kontaktstråk som binder samman Kista med Sollentuna och stambanan med tunnelbanenätet. Den nya tvärsårvägen längs detta stråk skulle ytterligare accentuera Kistagångens roll som en sammanbindande huvudströg i norra Stor-Stockholm. Kort sagt skulle man skapa såväl en knutpunkt för all viktig kollektivtrafik i norra Stor-Stockholm som en tydlig kontaktpunkt mellan ett av Sveriges viktigaste tillväxtområden och Sveriges viktigaste nord-sydliga kommunikationsleder samtidigt som man förbättrar service och samhällsliv i centrala Helenelund.